

Kirjallinen lausunto liittyen hallituksen eduskunnalle antamaan esitykseen laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 189/2022 vp)

Tapio Puolimatka

Kasvatuksen teorian ja tradition professori (emer.)

Käytännöllisen filosofian dosentti (Helsingin yliopisto)

Kasvatusfilosofian dosentti (Tampereen yliopisto)

Sosiaalipedagogiikan dosentti (Itä-Suomen yliopisto)

Hallitus esittää eduskunnalle itsemääräämisoikeutta kunnioittavaa lakia sukupuolen vahvistamisesta:

”Henkilö vahvistetaan kuuluvaksi toiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän 1) esittää selvityksen siitä, että hän pysyvästi kokee kuuluvansa vahvistettavaan sukupuoleen; 2) on täysi-ikäinen; ja 3) on Suomen kansalainen tai hänellä on asuinpaikka Suomessa.”

Alun perin kuuden kuukauden mittaiseksi suunniteltu harkinta-aika on supistunut 30 päivään.

”Sukupuolen vahvistamista koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolle. Hakemuksen tultua vireille Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä annettava hakijalle tietoa hakemuksen käsittelystä ja sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksista. Hakijan on nämä tiedot saatuaan kirjallisesti vahvistettava hakemuksensa, kuitenkin aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä, kun hakemus on tullut vireille. Digi- ja väestötietovirasto voi vahvistaa hakijan sukupuolen, kun hakija on vahvistanut hakemuksensa. Jos hakija ei ole vahvistanut hakemusta viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus on tullut vireille, hakemus raukeaa.”

Henkilö voi siis käytännössä vaihtaa sukupuoltaan edes takaisin parin kuukauden välein. Tämä ei ole pelkästään teoreettinen mahdollisuus. Skotlannissa eräs vanki toimi juuri näin: vaihtoi ensin sukupuolensa naiseksi ja vaati pääsyä naisten vankilaan. Sinne päästyään hän vaihtoi sukupuolensa mieheksi ja vaati pääsyä takaisin miesten vankilaan. Miesten vankilaan päästyään hän taas vaihtoi sukupuolensa naiseksi ja vaati pääsyä takaisin naisten vankilaan. (Joyce 2022: 166)

Sukupuolen vahvistamista koskeva laki merkitsee yhteiskunnan sääntöjen uudelleenkirjoittamista: laissa määritellään uudella tavalla, mitä tarkoittaa olla mies tai nainen. Tällä on mittavia vaikutuksia yhteiskuntaan, koska juridinen sukupuoli määrittää monilta osin yksilön paikan yhteiskuntajärjestyksessä.

Lakiesityksen perustana on uskomus, että henkilön ihmisarvo riippuu siitä, että muut ihmiset pitävät hänen sukupuolta koskevaa itsemääritelmäänsä oikeaan osuvana kuvauksena todellisuudesta. Itsemääritellyn sukupuolen kyseenalaistaminen nähdään ihmisarvon kyseenalaistamisena. Ongelmana on se, että kun subjektiivisesti itsemääritellystä sukupuolesta tehdään ihmisoikeus, jonka ympärille yhteiskuntajärjestys rakennetaan, siitä tulee mielivaltainen periaate, joka heikentää aitoja ihmisoikeuksia kuten sanan- ja uskonnonvapautta, oikeutta keholliseen yksityisyyteen ja turvallisuuteen ja vanhempien kasvatusoikeutta.

Koska kyseinen lakiesitys toteutuessaan merkitsisi yhteiskunnan uudelleen organisointia subjektiivisen sukupuolikokemuksen perusteella, se vaatisi muutoksia lukuisissa muissa laeissa:

”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sukupuolen vahvistamisesta. Lailla kumottaisiin laki transeksuaalin sukupuolen vahvistamisesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi sterilisointilakia, äitiysavustuslakia, kansaneläkelakia, lääketieteellisestä tutkimuksesta annettua lakia, raskauden keskeyttämisestä annettua lakia, väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettua lakia, kotikuntalakia, lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettua lakia, vanhemmuuslakia, rikoslakia, vankeuslakia sekä tutkintavankeuslakia.” (1)

Muutosehdotukset:

1. Oikeudellisen sukupuolen ei tulisi perustua sukupuoli-identiteettiin vaan biologiseen sukupuoleen. Perusteluna ovat seuraavat näkökohdat:
 - 1a) Sukupuoli-identiteetin käsitettä ei minkään maan lainsäädännössä ole onnistuttu täsmällisesti määrittelemään, eikä ole perusteltua säätää lakeja sellaisen ominaisuuden pohjalta, jonka tunnistamiseksi ei ole selkeitä kriteerejä.
 - 1b) Sukupuoli-identiteetin pohjalta määräytyvä juridisen sukupuolen käsite mahdollistaa vilpilliset juridisen sukupuolen muutokset sukupuoli-identiteetin käsitteen epämääräisyyden ja todentamattomuuden takia. Vilpilliset juridisen sukupuolen muutokset voivat palvella rikollisia tarkoituksia ja vaarantaa haavoittuvien ihmisten turvallisuuden.
 - 1c) Sukupuoli-identiteetin varaan rakentuva yhteiskuntajärjestys rajoittaisi sanan- ja uskonnonvapautta, koska se pakottaisi kaikki yhteiskunnan jäsenet mukautumaan juridiseen fiktion ja pitämään joidenkin ihmisten subjektiiviseen tunteeseen perustuvaa määritelmää todellisuudesta kaikkia sitovana. Sukupuolta koskeville subjektiivisille kertomuksille annetaan ehdottoman ja kyseenalaistamattoman totuuden asema; niitä ei ole sallittua kyseenalaistaa edes todennettavilla tosiasioilla. Näin heikennetään kansalaisten mahdollisuuksia saada tosiasioihin perustuvaa tietoa sukupuolikysymyksistä sekä kansalaisten oikeutta ottaa tosiasioiden pohjalta kantaa sukupuolikysymyksiin.
 - 1d) Sukupuoli-identiteetin varaan rakentuva juridisen sukupuolen käsite harhauttaisi erityisesti lapsia ja nuoria kuvittelemaan, että sukupuoli määräytyy sisäisten tuntemusten eikä muuttumattomien biologisten tosiasioiden pohjalta. Tämä harhakäsitys voisi osaltaan ohjata nuoria lääketieteellisiin sukupuolenkorjausprosesseihin, joista ei ole osoitettu olevan mielenterveydellistä hyötyä ja joiden yleiset terveysvaikutukset ovat kielteisiä.
 - 1e) Ainoastaan biologisen sukupuolen pohjalta rakentuva oikeudellinen sukupuolikäsitys turvaa biologisten vanhempien oikeuden lapsiinsa ja lasten oikeuden isään ja äitiin ja estää valtion valtaa ulottumasta perheen sisäiseen elämään.
2. Juridisen sukupuolen muutoksia ei tulisi sallia sukupuoli-identiteetin perusteella vaan ainoastaan lääketieteellisillä perusteilla intersukupuolisille henkilöille. Sukupuolen oikeudellisen muutoksen edellytyksenä tulisi olla psykiatriseen tutkimusjaksoon sisältyvä vähintään kahden vuoden harkinta-aika, jonka aikana oikeudellisen sukupuolen muutosta hakeva on elänyt sukupuoleessa, jonka mukaisesti hän haluaa korjata oikeudellisen sukupuolensa. Juridinen sukupuolenvaihdos tulisi tehdä riippuvaiseksi lääketieteellisestä arviosta.

Perusteluina ovat seuraavat näkökohdat:

 - 2a) On perusteltua tarjota oikeudellista sukupuolenvaihdosta hakevalle mahdollisuus käydä asiantuntijoiden kanssa läpi syitä, jotka saavat hänet haluamaan muutosta oikeudelliseen sukupuoleensa.
 - 2b) Yhä useampi detransitioituja (sukupuolenvaihdostaan katuva) on tullut julkisuuteen ja kritisoinut sitä, että heidät ohjattiin liian nopeasti sosiaaliseen sukupuolenvaihdokseen,

- hormonihoitoihin ja leikkauksiin, joita he nyt katuva. Heidän tarvitsemansa terapia korvattiin sukupuolenvaihdoksella ja näin varsinaiset ongelmat jäivät käsittelemättä.
3. Ainoastaan biologisille naisille tulee sallia pääsy naisten kehollisen yksityisyyden ja turvallisuuden suojaksi rakennettuihin tiloihin (pukuhuoneisiin, suihkutiloihin, turvakoteihin, vankiloihin): Ainoastaan biologisille naisille tulisi sallia osallistuminen naisten urheiluun tai asettuminen naiskiintiöihin.

Perusteluina ovat seuraavat näkökohdat:

- 3a) Biologiset naiset ovat historiansa aikana olleet sorron ja syrjinnän kohteena juuri lisääntymiseen liittyvän biologisen rakenteensa ja haavoittuvuutensa takia ja siksi ainoastaan he itse pystyvät asianmukaisesti puolustamaan oikeuksiaan.
 - 3b) Biologiset miehet ovat sata kertaa todennäköisemmin seksuaalirikosten tekijöitä ja naiset ovat useimmiten heidän uhrejaan.
 - 3c) Miesten pyrkimys esiintyä naisten edustajina on uusi tapa marginalisoida naiset ja sivuuttaa heidän näkökulmansa.
4. Sukupuolen juridista muutosta ei tulisi sallia alaikäisille vedoten heidän kokemaansa sukupuoli-identiteetinsä tukeminen on omiaan lukitsemaan heidän identiteettinsä, vaikka muuten kyseessä olisi ohimenevä vaihe heidän kehityksessään.

Perusteluina ovat seuraavat näkökohdat:

- 4a) Juridinen sukupuolenvaihdos saattaa jähmettää nuoren muuten ohimenevän murrosiän sukupuoli-identiteetinsä pysyväksi identiteetiksi. Tämä voi olla omiaan ohjaamaan nuoria hormonihoitoihin ja leikkauksiin, joiden osalta heillä ei ole edellytyksiä antaa informoitua suostumustaan. Nuorten on vaikea hahmottaa sukupuolenkorjaushoidon pitkäaikaisvaikutuksia, joista edes asiantuntijoilla ei tällä hetkellä ole käytössään luotettaviin pitkäaikaistutkimuksiin perustuvaa tutkimustietoa. Kyseessä olevat hoidot ovat kokeellisia, joten niiden osalta nuoret toimivat lääkeyhtiöiden koekaniineina.
- 4b) Lasten ja nuorten on vaikea tehdä päätöksiään pitkän tähtäimen näkökulmasta. Ihmisaivojen kehitys jatkuu aina 25-vuoden ikään saakka. Tässä iässä monet lääketieteellisen sukupuolenvaihdoksen kokeneet nuoret alkavat katua päätöstään tiedostaessaan kokonaisvaltaisemmin ne monet tavat, joilla sukupuolenkorjaushoidot vaikeuttavat ja rajoittavat heidän aikuiselämänsä.

Muutosehdotusten perustelut ovat kiteytetysti seuraavat:

1. Lakiesityksen keskeinen ongelma on sen perustana oleva käsiteseikaannus: sukupuolen käsitettä käytetään sekä biologisesta sukupuolesta että tunteeseen ja kokemukseen perustuvasta sukupuoli-identiteetistä. Tämän käsiteseikaannuksen varjolla lainsäädännön perustana oleva biologinen sukupuolikäsitys korvataan subjektiiviseen kokemukseen perustuvalla sukupuoli-identiteetillä. Tämän seurauksena laista tulee epäjohdonmukainen tavalla, joka mahdollistaa mielivaltaisen oikeuskäytännön.
2. Lakiesitys loukkaa erityisesti biologisten naisten oikeuksia, jotka ovat elintärkeitä sekä naisten henkilökohtaisen koskemattomuuden että yleensä yhteiskuntajärjestyksen kannalta, koska naiset ovat biologisen sukupuolensa osalta alttiimpia seksuaaliselle väkivallalle ja häirinnälle. Subjektiiviseen sukupuoli-identiteettiin perustuva sukupuoli-identiteetti poistaa biologisten naisten kategorian ja naisille pitkän ihmisoikeustaistelun perusteella hankitut oikeudet heidän kehollista yksityisyytään ja turvallisuuttaan suojeleviin tiloihin, koska

oikeudellisesti naisten kategoriaan saa pääsyn jokainen biologinen mies, joka identifioituu naiseksi. Naisten kehollisen yksityisyyden ja turvallisuuden loukkaukset saavat näin lain suojan ja biologisten naisten pyrkimykset puolustaa kehollista yksityisyyttään ja turvallisuuttaan voidaan tulkita viharikokseksi. Suomi on onnistunut luomaan tasa-arvoisen yhteiskunnan, jossa naiset ovat edustettuna yhteiskunnallisessa keskustelussa. Osa tätä kehitystä ovat olleet mm. sukupuolikiintiöt. Jos naiseus olisi pelkkä identiteetti, miksi tasa-arvon puolesta on täytynyt edes kamppailla?

3. Lakiesitys loukkaa sanan- ja uskonnonvapautta: kaikki yhteiskunnan jäsenet pakotetaan eläytymään juridiseen fiktion, että mies voi todella muuttaa sukupuolensa naiseksi. Näin ihmiset pakotetaan toimimaan vastoin havaintojaan ja biologisia tosiasioita. Kaikkia niitä, jotka haastavat tämän juridisen fiktion, voidaan syyttää viharikoksesta.
4. Subjektiiviseen kokemukseen perustuvan sukupuolikäsityksen varaan rakennettu yhteiskuntajärjestys ja virallinen tiedotus on suuri riski erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville lapsille ja nuorille, koska lainsäädännöllä on yhteiskunnassa kasvattava vaikutus. Lakiesitykseen sisältyvä sukupuolioppi vetää todellisuuden maton lasten ja nuorten jalkojen alta, koska sen mukaan pojilla ja tytöillä ei ole mitään objektiivisesti tunnistettavia piirteitä, vaan sukupuoli perustuu subjektiiviseen tunteeseen. Lain luoma yhteiskuntailmapiiri ohjaa haavoittuvassa kehitysvaiheessa olevia lapsia ja nuoria kyseenalaistamaan oman sukupuolensa tavalla, joka häiritsee heidän kasvurauhaansa. Uuden lain luoma yhteiskuntailmapiiri pakottaa asiaa koskevaan kannanottoon monia sellaisia lapsia ja nuoria, jotka eivät asiaa muuten pohtisi. Näin se lisää hyvin todennäköisesti myös sukupuoliastidistuneiden nuorten määrää, koska nuoret ovat vaikutukselle alttiita. Heidän haavoittuvan elämäntilanteensa ja vaikeiden lähisuhdekokemustensa aiheuttama ahdistus voi kanavoitua sukupuoliastidistukseen, kun asiaa toistuvasti otetaan esille. Tämän seurauksena monet haavoittuvassa asemassa olevat nuoret alkavat uskoa voivansa ratkaista ongelmansa sukupuolenvaihdon avulla. Osa näistä nuorista päätyy terveyttään vahingoittaviin hormonihoitoihin ja leikkauksiin, jotka vaurioittavat heidän seksuaalista toimintakykyään ja lisääntymiskykyään ja tekevät heistä elinikäisiä potilaita. Monet näistä nuorista myöhemmin katoavat niitä peruuttamattomia muutoksia, joita lääketieteellinen sukupuolenkorjaus on heidän keholleen aiheuttanut.
5. Jo nyt tulee varautua siihen, että keskustelu lakiesityksen ulottamisesta alaikäisiin saattaa tulla ajankohtaiseksi eduskunnassa. Lainsäätäjän tulee muistaa vanhempien kasvatusoikeus sekä ulkomailla dokumentoidut tapaukset, joissa valtio on pyrkinyt kontrolloimaan perheen sisäistä (sukupuolta koskevaa) puhetta ja kriminalisoinut sen, että vanhemmat haastavat lapsensa epäkypsiä ratkaisuja. Lapsia ja nuoria on jopa otettu huostaan, jos vanhemmat ovat yrittäneet suojella lapsiaan peruuttamattomilta ratkaisuilta, jotka olisivat vaurioittaneet heidän terveyttään ja tuhonneet heidän mahdollisuutensa myöhemmin saada lapsia ja perustaa perhe. Vaikka tämä lakiesitys ei koske lääketieteellisiä hoitoja vaan juridista sukupuolta, lainsäätäjien on hyvä tiedostaa, että maailmalta löytyy esimerkkejä siitä, miten sukupuolikäsityksen muutosliike on vaikuttanut siihen, että vanhempien kasvatusoikeutta on haluttu siirtää valtiolle.

Muutosehdotusten yksityiskohtaiset perustelut

Sisällys

1. Lakiesitys perustuu käsitesekaannukseen.....	5
1.1. Sukupuoli-identiteetti määritellään kehäisesti.....	5
1.2. Peruskäsitteiden monimerkityksisyys.....	6
1.3. Lain väärinkäytön mahdollisuus.....	7
2. Lakiesitys loukkaa naisten oikeuksia.....	8
2.1. Muiden maiden kokemuksia lain vilpillisestä käytöstä	9
2.2. Altistavatko institutionaaliset heikkoudet lapsia seksuaaliselle kaltoinkohtelulle?.....	11
3. Lakiesitys loukkaa sanan- ja uskonnonvapautta.....	13
3.1. Juridiseen fiktioon uppoutunut yhteiskunta.....	14
3.2. Uusi valtionuskonto?	15
4. Uusi sukupuolioppi hämmentää lapsia	16
4.1. Oikeudellisella sukupuolenvaihdoksella on psykologisia ja sosiologisia vaikutuksia	17
4.2. Loukkaako ehdoton ikäraja lapsen oikeuksia?	19
4.3. Sosiaaliseen tartuntaan perustuva äkillisesti alkava sukupuoliyahdistus	21
4.4. Sukupuolenkorjaustaan kativat	22
4.5. Sukupuolenkorjaushoidoista ei ole mielenterveydellistä hyötyä.....	24
4.6. Lasten sukupuoliristiriidan politisointi	25
5. Vanhempien kasvatusoikeutta rajoitetaan	28
Kirjallisuus	32

1. Lakiesitys perustuu käsitesekaannukseen.

Lakiesityksen keskeinen ongelma on se, että vaikka kyseessä on laki sukupuolen vahvistamisesta, itse sukupuolen käsitettä ei lakiesityksen perusteluissa määritellä: sitä käytetään epäselvästi ja ristiriitaisesti. Sukupuoli-identiteetin käsite puolestaan määritellään kehäisesti vetoamalla määrittelemättömään sukupuolen käsitteeseen.

1.1. Sukupuoli-identiteetti määritellään kehäisesti

Juridisen sukupuolen vahvistamisen perustaksi asetettavaa sukupuoli-identiteetin tai sukupuolikokemuksen käsitettä ei määritellä muuta kuin vetoamalla tasa-arvolain määritelmään, jonka mukaan ”sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan” (9). Tässä sisäisesti kehäisessä määritelmässä sana sukupuoli esiintyy määritelmän molemmilla puolilla: sekä määriteltävänä että määrittelijänä: ”*Sukupuoli-identiteetillä*” tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta *sukupuolestaan*”.

Sama kehäisyyden ongelma vaivaa lakiesityksen perusteluissa viitattujen Yogyakarta periaatteiden määritelmää: ”Sukupuoli-identiteetin ymmärretään viittaavan kunkin henkilön syvästi koettuun sisäiseen ja yksilölliseen kokemukseen sukupuolesta, joka saattaa vastata tai olla vastaamatta hänen syntymässä määritettyä sukupuoltaan – –.”

Yogyakartan periaatteiden määritelmä sukupuoli-identiteetistä ei kerro mitään siitä, mistä tämä sisäinen kokemus tai tunne tulee, mikä on sen suhde kehoomme. Se ei kerro, miksi juuri tämä sisäinen tunne kaikkien ihmisten sisäisten tunteiden joukossa on niin tärkeä, että sitä pitää erityisesti suojella juridisesti. Jää epäselväksi, miksi tällaisella tunteella olisi väliä, jos mieheksi tai naiseksi olemisella ei ole merkitystä (Joyce 2022: 205).

Lain keskeiset ongelmat nousevat sen ydinkäsitteiden määrittelemättömyydestä ja näin aiheutuvasta käsitesekaannuksesta. Biologiassa ihmisen sukupuolella tarkoitetaan lisääntymiseen liittyvää ihmiskehon rakenteellista taipumusta kehittää joko suuria tai pieniä sukusoluja, joko munasoluja tai siittiöitä. Joillakin ihmisillä biologisen sukupuolen kehityksessä on saattanut olla häiriöitä, minkä seurauksena heidän kehossaan saattaa olla rakenteellisia taipumuksia kehittää molempien sukupuolten sukusoluja. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että he olisivat kolmatta sukupuolta, koska ihmisen lisääntymisen näkökulmasta sukupuolia on vain kaksi ja ihmisen lisääntyminen perustuu suuren ja pienen sukusolun yhtymiseen. Käytännössä kenenkään ihmisen keho ei tuota molempia sukusoluja.

Ihmiskehon rakenteeseen kuuluva biologinen taipumus kehittää joko suuria tai pieniä sukusoluja ei ole riippuvainen ihmisen sisäisistä tuntemuksista eivätkä ihmisen sisäiset tuntemukset tai kokemukset koskaan tuota ihmisessä uusia sukupuoliominaisuuksia tai millään tavalla vaikuta biologiseen sukupuoleen. Niinpä on epäselvää, miksi yhteiskuntajärjestyksen perustana oleva sukupuolijako biologisiin miehiin ja naisiin tulisi korvata ihmisen subjektiivisten sukupuolikokemusten tai kertomusten varaan rakentuvilla epämääräisillä sukupuoli-identiteeteillä, joita ei minkään valtion lainsäädännössä ole onnistuttu täsmällisesti määrittelemään. Sukupuolikokemusten tai -kertomusten merkitystä, aitoutta tai vilpittömyyttä ei voida todentaa, mutta biologinen sukupuoli on lääketieteellisesti todennettava tosiasia.

1.2. Peruskäsitteiden monimerkityksisyys

Lakiesityksen perustana on käsitys, jonka mukaan yksilön juridinen sukupuoli määrittyy hänen sisäisen kokemuksensa tai henkilökohtaisen kertomuksensa perusteella, sen sijaan, että yhteiskuntajärjestys perustuisi biologisen sukupuolen varaan. Sukupuolen ajatellaan määrittyvän henkilön subjektiivisen tilan tai sisäisen kokemuksen perusteella, ei ulkoisten biologisten tuntomerkkien pohjalta, kuten lakiesityksen perusteluissa todetaan: ”sukupuoli-identiteetti on aina yksilöllinen eikä se välttämättä ole sama kuin henkilölle syntymässä määritelty sukupuoli. Syntymässä miespuoliseksi määritelty henkilö voi kokea olevansa nainen tai naispuoliseksi määritelty henkilö voi kokea olevansa mies” (9-10). Sukupuoli-identiteetin kuvataan olevan ”syvä ja pysyväisluonteinen kokemus” (10).

Lakiesityksessä ja sen perusteluissa käytetään sanoja ”sukupuoli”, ”mies” ja ”nainen” tarkoittamaan kahta täysin eri asiaa: syntymähetkellä havaittua muuttumatonta biologista sukupuolta ja myöhemmin julistettua identiteettiä tai kokemusta. Väitetään, että miespuolisina syntyneet ihmiset, jotka identifioituvat tytoiksi tai naisiksi, muuttavat näin sukupuoltaan (ja päinvastoin naispuolisina syntyneet ihmiset, jotka identifioituvat pojiksi tai miehiksi). Naisiksi identifioituvat biologiset miehet ovat lakiesityksen mukaan kirjaimellisesti naisia, ja heillä on oikeus käyttää naisille tarkoitettuja tiloja ja asettua naisille tarkoitettuihin sukupuolikiintiöihin (92). Lakiesityksen perustelujen mukaan sukupuoli-identiteettikokemus ei kuitenkaan rajoitu näihin kahteen vaihtoehtoon. ”Henkilö voi myös kokea olevansa esimerkiksi sukupuoleton tai osittain nainen ja osittain mies.” (9-10)

Johdonmukaisen lainkäytön kannalta on kuitenkin ongelmallista, että sanat mies ja nainen voivat tarkoittaa kahta täysin eri asiaa: sekä biologista sukupuolta että sukupuoli-identiteettiä. Todellisuudessaan ihmisen biologinen sukupuoli ja hänen tunteeseen tai kokemukseen perustuva sukupuoli-identiteettinsä ovat eri asioita ja näiden kahden toistensa kanssa ristiriitaisen sukupuolikäsityksen pohjalta muodostettu laintulkinta voi johtaa ristiriitaisiin tuloksiin.

Lakiesityksen määritelmä sukupuoli-identiteetistä jää sisällyksettömäksi ja epämääräiseksi, koska itse sukupuolen käsite on jätetty määrittelemättä ja koska toistuvasti korostetaan sukupuolikokemuksen yksityisyyttä ja subjektiivisuutta: ”Sukupuoli-identiteetti on yksilöllinen ja henkilökohtainen kokemus, joka ei aina vastaa stereotyyppistä tai binääristä käsitystä sukupuolesta.” (89)

Mitä sitten on se ”yksilöllinen ja henkilökohtainen kokemus”, jonka pohjalta ihminen kokee itsensä joko mieheksi tai naiseksi? Sikäli kuin kyseessä on täysin subjektiivinen, sisäinen kokemus, sille ei pystytä antamaan mitään objektiivisesti todennettavia kriteerejä. Niinpä kaksi eri ihmistä, jotka molemmat sanovat ”kokevansa itsensä naiseksi”, saattavat kokea itsensä täysin eri tavoilla, vaikka he käyttävätkin kokemuksestaan samaa nimitystä.

Koska kyseessä on sisäinen kokemus, on vaikea tai mahdotonta tietää, mitä toinen ihminen sukupuolikokemuksellaan tarkoittaa. Niinpä tämän ajattelutavan mukaan sukupuolia ei olekaan kaksi, vaan yhtä monta kuin on olemassa ihmisten erilaisia tapoja kokea sukupuolensa: periaatteessa jokainen ihminen saattaa kokea sukupuolensa ainutlaatuisen yksilöllisellä tavalla. Jos sukupuoli samaistetaan ihmisten vaihteleviin kokemuksiin, koko sukupuolen käsite menettää merkitystään, koska emme voi tietää kenenkään kahden ihmisen käyttävän sukupuolen käsitettä samassa merkityksessä.

Sukupuoli-identiteetin varaan rakentuva lainsäädäntö on paitsi epäselvä, myös epäjohdonmukainen. Kuten edellä todettiin, laissa sukupuolen vahvistamisesta on sukupuoli-identiteetin käsite määritelty sisäisen kehämääritelmän avulla, jossa käsite määritellään oman nimityksensä avulla.

Lakiesityksessä jää täysin määrittelemättä, mitä tarkoittaa tuntea itsensä mieheksi tai naiseksi. Poliittisen filosofian tutkija Rebecca Reilly-Cooper (2016) kysyy: Mikä on se erityinen tunne, jonka pohjalta ihminen tietää olevansa mies, nainen tai jotakin muuta? Kukaan ei ole toistaiseksi antanut määritelmää tälle tunteelle, vaikka sen pohjalta halutaan säätää lakeja. Miten voidaan säätää lakeja suojelemaan sukupuoliominaisuutta, jota lainsäätäjät eivät pysty määrittelemään?

1.3. Lain väärinkäytön mahdollisuus

Koska lakiesityksen perustana olevat sukupuolen ja sukupuoli-identiteetin käsitteet jäävät määrittelemättä tai kehäisten määritelmien varaan, oikeudellisen sukupuolen vahvistamisen perustana olevan ”selvityksen sisällölle ei voida asettaa tarkempia vaatimuksia” (89). Sukupuolen vahvistaminen tämän lain perusteella perustuu hakijan selontekoon, jonka arvioimiseksi ei ole tarkkoja kriteerejä. ”Edellytyksenä ei olisi, että henkilö selvityksessään ilmaisee kokevansa olevansa juuri transsukupuolinen, vaan henkilöllä voi olla muunkinlainen identiteettikokemus.” (89)

On huomattava, että internetissä on jo yli tuhat erilaista ”sukupuolta” ja uusia ”sukupuolia” tulee koko ajan lisää. Mitä siis voisi todellisuudessa tarkoittaa tai miten voitaisiin koskaan onnistua tekemään juridisesti oikeutta henkilön koetulle sukupuolelle? Miten voidaan koskaan onnistua lainsäädännössä huomioimaan kaikki mahdolliset sukupuoli-identiteetit ja kokemukset, jos tälle

tielle lähdetään? Tai miten voidaan koskaan tehdä oikeutta ihmisten erilaisille sukupuoli-identiteeteille, kun peruskäsitteitä ei pystytä edes yleisellä tasolla määrittelemään.

Lakiesityksen perusteluissa myönnetään tällaisen epämääräisen lain väärinkäytön mahdollisuus:

”Sukupuolen vahvistamisen helpottamisen voi arvioida lisäävän mahdollisuutta menettelyn väärinkäytöksille. Cis-henkilö voisi esimerkiksi pyrkiä käyttämään menettelyä väärin tavoitellakseen omaa etuaan tai välttääkseen tiettyä velvollisuutta kuten asevelvollisuutta. Se saattaisi myös mahdollistaa tilanteen, jossa henkilö vahvistaa sukupuolensa toistuvasti häivyttääkseen todellisen henkilöllisyytensä rikollisessa tarkoituksessa. Ehdotetun lain vaikutukset sääntelyn kohderyhmälle on kuitenkin arvioitu olevan huomattavia verrattuna sen mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin.” (66)

Todellisuudessa arvioitujen hyötyjen huomattavuus jää lakiesityksen perusteluissa epämääräisen retoriikan tasolle, kun taas haitat ovat ilmeisiä ja todennettuja: naisten kehollisen yksityisyyden ja turvallisuuden loukkaukset, naiskiintiöiden ja yleensä naisten oikeuksien murentuminen sen myötä, että kuka tahansa biologinen mies voi muuttaa sukupuolensa naiseksi, sananvapauden ja uskonnonvapauden rajoitukset, lasten sukupuolihämmennyksen lisääntyminen. Mikä on se todennettu tutkimusaineisto, joka osoittaa lakiesityksen hyödyt?

Lakiesityksen perustelujen mukaan uusi laki tulee yksinkertaistamaan henkilöaseman virallisia muutoksia koskevaa menettelyä. Psykiatrisia raportteja ei enää tarvita. Jokainen henkilö voi vastata itse määrittelemällään tavalla henkilöasiakirjoissa olevaan kysymykseen sukupuolesta.

On kuitenkin huomattava, että vaikka laki sukupuolen vahvistamisesta saattaa helpottaa virkamiesten työtä alkuvaiheessa niiden henkilöiden osalta, jotka haluavat muuttaa sukupuoltaan, se vaikeuttaa työtä kaikissa myöhemmissä vaiheissa, kun virkamiesten on käsiteltävä lain aiheuttamia ongelmia. Lain perusteluissa myönnetään, että ”saatujen asiantuntija-arvioiden mukaan on mahdollista, että joissakin tapauksissa helpottunut sukupuolen vahvistamisprosessi saattaa lisätä sukupuolenkorjaushoitoihin hakeutumista” (60). Valtion on sitten käsiteltävä niiden nuorten ongelmia, jotka ovat tehneet kypsymättömiä valintoja ja tuhonneet kehonsa terveyttä hormonien ja sukupuolileikkausten avulla. Heistä tulee lääketieteellistä hoitoa tarvitsevia potilaita koko loppuelämänsä ajaksi. Valtion on myös ratkaistava monimutkainen tehtävä suojella biologisia naisia seksuaalirikollisilta ja muilta ihmisiltä, jotka käyttävät sukupuolen vahvistamisesta annettua lakia väärin saadakseen pääsyn tiloihin, jotka on tarkoitettu naisten kehollisen yksityisyyden suojaksi.

2. Lakiesitys loukkaa naisten oikeuksia

Lakiesitys muuttaisi radikaalisti yhteiskuntajärjestyksen perustana olevan sukupuolikäsityksen. Ihmisen juridinen sukupuoli ei määräytyisi biologisten tosiasioiden perusteella vaan sen mukaan, mitä ihminen kokee ja tuntee, tai minkälaisen kertomuksen hän kertoo sukupuoli-identiteetistään.

Sikäli kuin laki poistaisi oikeuskäytöstä naisen käsitteen sen biologisessa merkityksessä, tulee mahdottomaksi ylläpitää naisille erotettuja, turvattuja alueita, joihin ainoastaan biologisilla naisilla olisi pääsy. Sukupuolen vahvistamista koskeva laki määrittelee naiseuden sisäiseksi kokemukseksi, joka perustuu kunkin yksilön subjektiiviseen tuntemukseen. Niinpä yksilö, jolla on miehen keho ja joka väittää kokevansa itsensä naiseksi, voi julkisessa keskustelussa esiintyä naisten edustajana ja päästä kaikkiin naisille erotettuihin tiloihin, pelkästään naisille tarkoitettuihin kokoontumisiin, konferensseihin, yhteisöihin, turvakoteihin ja pukuhuoneisiin.

Biologiset naiset, jotka ovat tulleet miesten pahoinpitelemiksi tai raiskaamiksi, eivät voi enää turvautua erityisesti heille varattuihin paikkoihin ja kokea olevansa turvassa biologisilta miehiltä. Tytöt ja naiset joutuvat biologisten miesten seksuaalisen ahdistelun kohteeksi naisten turvakodeissa, naisten vankiloissa ja jopa koulun tyttöjen suihkutiloissa. Kun käsitteet "nainen" ja "tyttö" irrotetaan biologisista tosiasioista ja tehdään kokonaan riippuvaisiksi subjektiivisesta itsemäärittelystä, on yhä vaikeampaa ottaa yhteiskunnallisissa järjestelyissä huomioon naisten ja miesten välisiä biologisia eroja ja ylläpitää käytäntöjä, joiden avulla naiset voivat suojella itseään.

Uutta lakia puolustetaan itsemääräämisoikeuden ja yhdenvertaisuuden nimissä. ”Yleisesti esityksen arvioidaan parantavan oikeutta syrjimättömyyteen, kun henkilön oikeudellinen sukupuoli saatetaan vastaamaan hänen sukupuoli-identiteettiään ja ulkoista olemustaan.” (66) Todellisuudessa laki ei saata oikeudellista sukupuolta vastaamaan henkilön ulkoista olemusta, koska kuka tahansa mies voi vaihtaa oikeudellisen sukupuolensa naiseksi tekemättä mitään muutoksia ulkoisessa olemuksessaan. Uusi laki loukkaa myös sekä yhdenvertaisuutta että itsemääräämisoikeutta. Periaate, jonka mukaan ihmisiä on kohdeltava kaikissa tilanteissa sen sukupuolen edustajina, johon he kertovat kuuluvansa, ei ole ihmisoikeus, vaan syrjivä periaate, jonka seurauksena ”kaikki muut menettävät oikeutensa yhdelle sukupuolelle omistettuihin tiloihin, palveluihin ja toimintoihin”, kuten *The Economist* -lehden toimittaja ja feministi Helen Joyce huomauttaa (Joyce 224).

Lain perusteluissa vedotaan Yogyakartan periaatteisiin, joiden laatijoihin kuuluva ihmisoikeuslainsäädännön professori Robert Wintemute myöntää, että niitä luotaessa ei otettu huomioon naisten oikeuksia eikä ongelmia, joita syntyy, kun biologiset miehet vaativat pääsyä naisten tiloihin. Wintemute olisi nyt taipuvainen muuttamaan joitakin osia Yogyakartan periaatteista, koska hän tiedostaa, ettei hän "ottanut huomioon", että transnaiset, joilla on edelleen miespuoliset sukupuolielimet, pyrkivät naisille tarkoitettuihin tiloihin, ja sanoo: "Keskeinen tekijä mielipiteeni muuttumisessa on ollut naisten kuunteleminen." ([The trans rights that trump all | Julie Bindel and Melanie Newman | The Critic Magazine](#))

Salliessaan sukupuolen rekisteröinnin yksilön toiveiden mukaan laki luo uusia syrjinnän muotoja biologisia tyttöjä ja naisia kohtaan, joilta riistetään oikeus keholliseen yksityisyyteen ja turvallisuuteen. Kun biologinen sukupuoli korvataan subjektiivisiin tunteisiin perustuvalla sukupuoli-identiteetillä tytöt ja naiset poistetaan omana, pojista ja miehistä erillisenä ryhmänä. Tällä tavoin tyttöjen ja naisten oikeudet tiloihin ja erityisjärjestelyihin heidän yksityisyytensä suojelemiseksi ohitetaan.

Sukupuolikäsityksen muuttuessa naisille tarkoitettuihin tiloihin pääsee jokainen biologinen mies, joka määrittelee itsensä naiseksi. Tämä vaarantaa naisten turvallisuuden, koska miehet ovat sata kertaa todennäköisemmin seksuaalirikoksen tekijöitä kuin naiset ja heidän uhreinaan ovat useimmiten naiset (Joyce 2022: 156). Tällainen järjestely vahingoittaa suhteettomasti naisia, ja on siksi lainvastaista syrjintää.

2.1. Muiden maiden kokemuksia lain vilpillisestä käytöstä

Muiden maiden kokemukset osoittavat, että virallisen sukupuolikäsityksen muuttaminen subjektiiviseen kokemukseen perustuvaksi heikentää naisten turvallisuutta. Kaikki lain edellyttämät ”selvitykset” sukupuolikokemuksesta eivät ole vilpittömiä. Vai miten on tulkittava se, että Englannin vankiloissa vuoden 2017 lopulla tiedossa olleista 125 transsukupuolisesta vangista kuusikymmentä oli seksuaalirikoksiin syyllistyneitä transnaisia (naisiksi identifioituvia biologisia

miehiä)? Tämä on prosentuaalisesti paljon suurempi osuus kuin miesvankien keskuudessa yleensä, joista seksuaalirikollisia oli yhdeksäntoista prosenttia. (Joyce 2022: 156)

Britannian vankilanjohtajien yhdistyksen (Prison Governors Association) puheenjohtaja Andrea Albutt sanoi kesäkuussa 2018: "Olen nähnyt, että naiset tuntevat transsukupuolisten vankien läsnäolon hyvin uhkaavaksi. Naisvangit ovat hyvin haavoittuvia." ([Governors fight putting trans inmates in women's jails | News | The Times](#))

Vankiloiden uudistamista ajavan Howard League -järjestön Frances Crook on sanonut olevansa huolissaan siitä, että "jotkut miehet, jotka ovat syyllistyneet äärimmäiseen väkivaltaan ja naisiin kohdistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan, ovat löytäneet uuden tavan harjoittaa aggressiota naisia kohtaan". ([Trans women convicted as men may attack vulnerable inmates | Daily Mail Online](#))

Britannian psykologiyhdistys (The British Psychological Society) on sanonut näin: "Oikeuspsykologit, jotka työskentelevät oikeuspsykologisten potilaiden kanssa, ovat tietoisia useista tapauksista, joissa seksuaalirikoksista tuomitut miehet ovat valheellisesti väittäneet olevansa transsukupuolisia naisia useista eri syistä" ([Written evidence - The British Psychological Society \(parliament.uk\)](#))

Tohtori James Barrett brittiläisestä sukupuoli-identiteettiasiantuntijoiden yhdistyksestä (British Association of Gender Identity Specialists) on sanonut seuraavaa: "On melko naiivisti esitetty, että kukaan ei pyrkisi teeskentelemään transseksuaalisuutta vankilassa, jos näin ei todellisuudessa olisi. Niille meistä, jotka itse asiassa haastattelevat vankeja, on itse asiassa tullut esille hyvin monia syitä, miksi ihmiset saattaisivat teeskennellä transsukupuolisuutta". ([Written evidence - British Association Of Gender Identity Specialists \(parliament.uk\)](#))

Richard Garside Centre for Crime and Justice Studies -keskuksesta on kirjoittanut artikkelin, jossa hän sanoo: "Olen huolissani nykyisestä lähestymistavasta, koska se näyttää suosivan tiettyjen, pääasiassa miesvankien subjektiivisia tunteita niiden vankien, pääasiassa naisten, tarpeiden kustannuksella, jotka joutuvat elämään heille määrättyjen päätösten kanssa." ([Transgender prisoners | Centre for Crime and Justice Studies](#))

Britanniassa ja muissa maissa, joissa juridinen sukupuoli määräytyy subjektiivisen sukupuoli-identiteetin pohjalta, on jo esiintynyt tapauksia, joissa naiseksi identifioitunut biologinen mies on tehnyt seksuaalista väkivaltaa naisvangeille, sen jälkeen, kun hänet on siirretty naisvankilaan. ([Karen White: Transgender prisoner jailed for life for sexually assaulting female inmates and raping two other women | The Independent | The Independent](#))

Oikeudellisen sukupuolen määrittäminen sukupuoli-identiteetin pohjalla merkitsee sitä, että naisten on entistä vaikeampi puolustaa oikeutta kehollista yksityisyyttään ja turvallisuuttaan suojeleviin yhdelle biologiselle sukupuolelle omistettuihin tiloihin. Julkista puhetta saatetaan alkaa kontrolloida niin tarkasti, ettei ole enää luvallista kyseenalaistaa edes sukupuoli-identiteettiin perustuvaa määritelmää naisesta. Posie Parker asetti Liverpoolissa julkisille paikoille julisteita, joiden ainoana tekstinä oli *The Oxford Dictionaryn* sanakirjamääritelmä naisesta: "nainen: substantiivi, aikuinen naispuolinen ihminen". Tämä yksinkertainen informaatio koettiin niin loukkaavaksi, että julisteet poistettiin vedoten niiden oletettuun "transfobisuuteen". Parkeria vastaan agitoiut Adrian Harrop perusteli, että ainoa oikea ja hyväksyttävä määritelmä on, että nainen "on jokainen, joka identifioituu naiseksi". (Brunskell-Evans 2020: 36-37)

Norjaa pidetään usein ihanne-esimerkkinä maasta, jossa tällainen lakimuutos on tehty ilman kielteisiä seurauksia. Todellisuudessa naisia on Norjassa asetettu syytteeseen tai poliisitutkinnan kohteeksi sen takia, että he ovat protestoineet biologisten miesten tunkeutumisesta naisille omistettuihin tiloihin ([Norway: A woman is accused of harassment for questioning a man who uses the women's changing room at a fitness centre. This is the translation of the case review. \(womenwhosayno.blogspot.com\)](#) tai kirjoittaneet Twitterissä, ettei biologinen mies voi olla lesbo tai äiti [Norwegian Public Prosecution Service investigates "hate inciting" tweets about gender \(cne.news\)](#)).

Sikäli kuin lainsäädännössä ja yhteiskunnan toimintaohjelmissa pitäydytään tieteelliseen määritelmään sukupuolesta, suojellaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja tasa-arvoiseen kohteluun. Näin pystytään turvaamaan erityisesti tyttöjen ja naisten oikeudet. On mahdotonta suojella tyttöjen ja naisten oikeutta keholliseen yksityisyyteen ja turvallisuuteen, jos lainsäädäntö määrittelee naiseksi jokaisen, joka subjektiivisesti väittää kokevansa itsensä naiseksi, sen sijaan että naisiksi määriteltäisiin vain ne, jotka ovat naisia objektiivisten biologisten tosiasioiden perusteella.

Jos lainsäädännössä ja yhteiskunnallisissa toimintaohjelmissa virheellisesti pidetään sukupuoli-identiteettiä sukupuolen vastineena, miespuolinen henkilö voi milloin tahansa vaatia itselleen naisille kuuluvia oikeuksia, suojaa ja pääsylupia. Tämä riistää automaattisesti tytöiltä ja naisilta heidän oikeutensa sukupuoliperustaiseen yksityisyyteen ja suojaan. Tällainen lainsäädäntö ulottaa näin miesten etuoikeudet monille sellaisille alueille, jotka oli aikaisemmin varattu pelkästään naisille.

Sukupuoli-ideologian hallitsemassa kulttuurissa biologiset miehet pystyvät voittamaan naisten urheilun mestaruuksia, jos he identifioituvat transsukupuolisiksi. Lakialoite saattaa toteutuessaan olla signaali eri lajiliitoille siitä, että on eettisesti hyväksyttävää päästää biologiset miehet naistensarjoihin. Onko oikeudenmukaista antaa naisille varattuja urheilupalkintoja miehille, jotka luontaisesti ovat kookkaampia, vahvempia ja nopeampia?

Hallituksen esittämä laki sukupuolen vahvistamisesta on kiistanalainen jopa laajemman sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksia puolustavan liikkeen sisällä. Monet miehestä naiseksi -transihmiset siirtyvät naisen rooliin vasta myöhään elämässään, jolloin he ovat jo sisäistäneet miehen näkökulman. Heistä ei todellisuudessa tule naisia, vaikka he käyttävät hormoneja ja läpikäyvät kosmeettisia leikkauksia. Silti heille avataan lain myötä mahdollisuus esiintyä naisten edustajana ja asettua naiskiintiöihin. Lakiesityksen mukaan ”vahvistettua sukupuolta olisi pidettävä henkilön sukupuolena lähtökohtaisesti myös esimerkiksi sovellettaessa tasa-arvolain kiintiösäännöstä” (99).

2.2. Altistavatko institutionaaliset heikkoudet lapsia seksuaaliselle kaltoinkohtelulle?

Brittiläinen tutkiva journalisti ja *The Economist* -lehden toimittaja Helen Joyce, joka on kirjoittanut aiheesta kattavan tietokirjan (2022), on huolissaan institutionaalisista heikkouksista, joita syntyy, kun biologinen sukupuoli lainsäädännössä korvataan sukupuoli-identiteetillä. Tällainen tilanne on paljolti jo voimassa Britanniassa, jonka olosuhteista käsin Joyce tarkastelee asioita. Kun virallinen sukupuoli määräytyy subjektiivisen kokemuksen tai kertomuksen perusteella, luodaan institutionaalisia heikkouksia, joita lapsia ja nuoria seksuaalisesti kaltoin kohtelevat henkilöt käyttävät hyväkseen.

Joycen mukaan lasten suojelu vaikeutuu ”kun saa jalansijaa uskomus, että biologinen sukupuoli on korvattavissa itse määritellyllä sukupuoli-identiteetillä” (126). Tällöin erilaiset järjestöt ja laitokset

hylkäävät ne hyväksi havaitut menettelytavat, joiden tarkoituksena on estää lasten hyväksikäyttöskandaalien toistuminen, joita on ilmennyt katolisessa kirkossa, partiassa, asuntoloissa, sisäoppilaitoksissa ja monissa muissa järjestöissä ja laitoksissa. Transsukupuolisten eturyhmien laatimat ja koulujen, urheiluliittojen, sosiaalisten kerhojen jne. hyväksymät ohjeet merkitsevät sitä, että vessojen, pukuhuoneiden ja asuntoloiden käyttöä ei enää järjestetä biologisen sukupuolen tarjoamien erottelujen perusteella, vaan sen mukaan mihin sukupuoleen lapset — ja aikuiset — sanovat kuuluvansa.

Erityisen ongelmallisena Joyce pitää sitä, että osallistujien sukupuoli-identiteettiä koskevaa tietoa pidetään luottamuksellisena, niin että vanhemmat jäävät siitä tietämättömiksi. Vanhemmille ei aina kerrota sukupuoli-identiteetin pohjalta tehtävistä järjestelyistä ja he jäävät ehkä tietämättömiksi siitä, että heidän tyttöpartioon osallistuva teini-ikäinen tyttärensä majoittuu samoihin tiloihin tyttöiksi tai naisiksi identifioitujen biologisten poikien ja miesten kanssa.

Tällöin vanhemmat jätetään tietämättömiksi olennaisista tekijöistä, jotka saattaisivat vaikuttaa heidän lapsiaan koskeviin päätöksiinsä. Tällainen toimintakulttuuri heikentää luottamusta ja rakentaa esteen myös lasten ja vanhempien väliselle kommunikaatiolle. Kun syrjinnäksi määritellään se, että tyttö kokee ahdistavaksi jakaa pukuhuone- ja suihkutiloja naiseksi identifioituvan biologisen miehen kanssa, vanhempien on vaikeampi suojella lastaan. Uuden sukupuoliopin vaikutuksesta lapset eivät koe itseään vapaaksi ilmaisemaan ahdistustaan tytöille ja naisille tarkoitettujen tilojen jakamisesta biologisten poikien ja miesten kanssa ja vanhemmat jäävät vaille tarvitsemaansa tietoa.

Joyce korostaa, että tällaiset huolenaiheet eivät perustu ennakkoluuloiseen uskomukseen, että transsukupuoliset ihmiset olisivat jotenkin muita epäluottavampia. Lasten suojelu vain edellyttää sitä, että hyväksi havaittuja suojelumenettelytapoja sovelletaan kaikkiin ihmisiin riippumatta heidän sukupuoli-identiteetistään.

Tätä ongelmaa pahentaa lakiesityksen perusteluissa esiintyvä tarkastelutapa, jossa vanhempien kasvatusoikeuden nähdään uhkaavan lasten oikeuksien toteutumista. Lakiesityksen perusteluissa esitetään näkökohtia sen puolesta, että myös alaikäisillä tulisi niin halutessaan olla mahdollisuus saada virallinen sukupuolensa vaihdetuksi. Tätä varten halutaan alentaa ikää, jolloin lapsen katsotaan olevan kypsä tekemään päätöksen sukupuolestaan, ilmeisesti myös vastoin vanhempiensa tahtoa. ”Lapsen sukupuoli-identiteetti on lähtökohtaisesti lapsen itsensä määriteltävissä hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. — Ehdotonta ikärajaa sukupuolen oikeudelliselle vahvistamiselle ei siten voida pitää täysin sopusoinnussa lapsen oikeuksien kanssa.” (42) Lakiesityksen perusteluissa vedotaan toistuvasti lapsen ja nuoren itsemääräämisoikeuteen tavalla, jossa ei riittävästi oteta huomioon vanhempien kasvatusoikeuden merkitystä lapsen turvaamisessa omilta epäkypsiltä ratkaisuiltaan. ”Lapsen sukupuoli-identiteetti on lähtökohtaisesti lapsen itsensä määriteltävissä hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.” Tämä sama logiikka helposti siirtyy sovellettavaksi lapsen muihinkin ratkaisuihin sukupuolisuuden ja seksuaalisuuden alueella.

On olemassa hyvin erilaisia käsityksiä lapsen kypsydestä tehdä päätöksiä omasta sukupuoli-identiteetistään. Äärikantaa edustaa Boston Children’s Hospital, erityisesti sen psykologi Kerry McGregor, jonka mukaan monet lapset ”näyttäisivät tietävän olevansa transsukupuolisia jo kohdusta alkaen” ja he ilmaisevat tätä sukupuoli-identiteettiään ”heti opittuaan puhumaan”: monet ilmaisevat transsukupuolisen sukupuoli-identiteettinsä selvästi jo kahden tai kolmen vuoden iässä. Siksi Boston Children’s Hospitalin sukupuoliklinikka ottaa vastaan jo 2-3 vuotiaita potilaita. Tämän näkemyksen mukaan vanhempien tehtävänä on lähinnä tukea lasta hänen sukupuoli-identiteetissään.

[Boston Children's Hospital says kids know they're trans 'from the womb' in deleted video \(nypost.com\) Boston Children's Hospital Under Fire Again For Video Claiming Young Kids Know Their Gender 'Seemingly From The Womb' | The Daily Wire](#)

Viimeisimmässä hoitosuosituksessaan yhä enemmän ideologisen organisaation piirteitä saava WPATH (World Professional Association of Transgender Health) poisti kaikki alaikärajat sukupuolenkorjaushoitojen osalta. Aktivistien mukaan kaksivuotias lapsi on kypsä päättämään, mikä on hänen sukupuolensa, pukeutumaan sen mukaisesti ja käyttämään valitsemansa sukupuolen nimeä. Esimurrosikäisen nuoren katsotaan olevan riittävän kypsä suostumaan hoitoihin hormonisalpaajilla, jotka estävät murrosiän kehityksen. Teini-ikäisen nuoren katsotaan olevan kypsä suostumaan hoitoihin muuntohormoneilla, jotka kehittävät hänelle vastakkaisen sukupuolen ominaisuuksia. Tätä voi seurata sukupuolenkorjausleikkaus, joka vaurioittaa nuoren seksuaalista toimintakykyä ja lisääntymiskykyä.

Tampereen yliopistollisen sairaalan nuorisopsykiatrian vastuualueen ylilääkäri Riittakerttu Kaltiala-Heino ja Helsingin yliopistollisen keskussairaalan nuorisopsykiatrian linjan ylilääkäri Laura Suomalainen (2017) korostavat kuitenkin sitä, että ”kaikkien lapsen kehityksen tueksi tarjolla olevien palveluiden on kyettävä antamaan normalisoivaa, kasvurauhaa tarjoavaa ja tulevaisuuden kehityslinjavaihtoehtot avoimina pitävää ikävaiheen mukaista tukea. Lapsuuden aikana ei voida tehdä alustavia tutkimuksia nuoruuden fyysisiä hoitoja varten. Koska valtaosa sukupuolidysforiaa kokevista ja biologisesta sukupuolestaan eroavalla tavalla identifioituvista lapsista kasvaa puberteetissa jälleen uuteen suuntaan, on äärimmäisen tärkeää pitää kaikki kehitysvaihtoehtot avoimina.” Kasvurauhan näkökulmasta voidaan pitää ongelmallisina pyrkimyksiä irrottaa nuoret vanhempiensa ohjauksesta sukupuoli-identiteettiä koskevien ratkaisujen osalta, joilla on vaikutusta koko nuoren loppuelämään.

3. Lakiesitys loukkaa sanan- ja uskonnonvapautta

Lakiesityksen perusteluissa väitetään uuden lain edistävän vapautta ja itsemääräämisoikeutta: ”Esitys liittyy keskeisesti perus- ja ihmisoikeuksina turvattuihin henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, yksityiselämän suojaan, syrjimättömyyteen sekä itsemääräämisoikeuteen.” Tässä yhteydessä väite vapauden ja itsemääräämisoikeuden turvaamisesta on kuitenkin harhaanjohtava, kuten professori Uwe Steinhoff (2022) toteaa aivan perustellusti. Steinhoff kiinnittää huomiota siihen, että ”jo nyt miehellä, joka tuntee itsensä naiseksi, on vapaus olla se, joka hän on, nimittäin mies, joka tuntee itsensä naiseksi”. Sitä paitsi miehellä ”on jopa laillinen vapaus muuttua naiseksi”. Ei ole olemassa mitään lakia, joka kieltäisi miestä muuttumasta naiseksi. ”Mikään laki ei kiellä häntä tekemästä niin”. Ongelmana on vain se, että se on biologisesti mahdotonta: mies ei koskaan pysty muuttumaan naiseksi, koska biologinen sukupuoli on yksi ihmisen kaikkein muuttumattomimmista ominaisuuksista, ”eikä ’itsemääräämisoikeutta kunnioittava laki sukupuolen vahvistamisesta’ voi muuttaa tätä tosiasiaa”.

Sukupuolen vahvistamista koskevaan lakiesitykseen sisältyvä periaate oikeudellisen sukupuolen määräytymisestä henkilön oman kokemuksen ja kertomuksen perusteella olettaa, että jos henkilö vilpittömästi tuntee kuuluvansa toiseen sukupuoleen, niin tämä tunne on samalla tietoa. ”Vilpitön tunne” ja ”tieto” rinnastetaan toisiinsa. Jokin on totta, koska tunnen sen voimakkaasti ja ilmaisen sen vilpittömästi. Tämä postmoderni ajattelutapa olettaa periaatteen: ”Tunnen voimakkaasti ja

vilpittömästi kuuluvani toiseen sukupuoleen, siksi olen toisen sukupuolen jäsen ja kaikkien on kohdeltava minua sellaisena.”

3.1. Juridiseen fiktioon uppoutunut yhteiskunta

Uuden lakiesityksen mukaan sukupuoli voitaisiin vahvistaa sen perusteella, että henkilö antaa ”selvityksen” omasta sukupuolikokemuksestaan. Lakiesitys loisi toteutuessaan juridisen fiktion, jonka mukaan jotkut ihmiset ovat muuttaneet sukupuoltaan ja heitä on kohdeltava vastakkaisen sukupuolen edustajina. Oikeusjärjestys alkaisi toimia fiktion, tosiasioiden vastaisen kuvitelman, ei tosiasioiden pohjalta. Ja kaikki ihmiset pakotettaisiin mukautumaan ja uppoutumaan tähän todellisuuden vastaiseen kuvitelmaan.

Lainsäädäntö edellyttäisi ihmisten eläytyvän kuvitelmaan, että jotkut ovat todella vaihtaneet sukupuoltaan. Ihmiset osallistuvat ikään kuin kaikille yhteiseen näytelmään, vaikka he samalla tietävät, ettei sukupuolen vaihtaminen ole mahdollista. Tällaisen lakimuutoksen toteuttaneissa yhteiskunnissa on alettu käyttää erilaisia rangaistuksia, kuten syytöksiä transfobiasta ja sosiaalista eristämistä, painostamaan ihmisiä, jotta he pitäisivät transnaisia (naisiksi identifioituvia biologisia miehiä) naisina. Transfobiseksi määritellään jokainen, joka kieltäytyy hyväksymästä sitä, että naiseksi identifioituminen todellisuudessa tekee miehestä naisen. (Stock 2022)

Lain perusteluissa uutta lakia sukupuolen vahvistamisesta perustellaan sillä, että sen avulla voidaan vähentää syrjintää, kun ihmisten oikeudellinen sukupuoli vastaa hänen ulkoista olemustaan. ”Se, että henkilön ulkoinen olemus ei vastaa hänen oikeudellista sukupuoltaan, altistaa henkilön syrjintätilanteille ja loukkaa hänen oikeutta yksityisyyden suojaan.” (41) Mutta todellisuudessa uusi laki toteutuessaan nimenomaan tekisi monille ihmisille mahdolliseksi muuttaa oikeudellisen sukupuolensa tavalla, joka on kokonaan ristiriidassa heidän ulkoisen sukupuolensa kanssa. Jos henkilö kaikilta biologisilta ominaisuuksiltaan on mies, niin mielletäänkö hänet sosiaalisissa kohtaamisissa naiseksi sillä perusteella, että hän on saanut tällaisen epämääräisen lain perusteella muutetuksi oikeudellisen sukupuolensa naiseksi?

Uuden lain myötä valtio pakottaa kaikki jättämään huomiotta sen, mitä heidän aistinsa sanovat, ja antautumaan kuvitelmalle, että sukupuolta voi todella muuttaa, kuten professori Stock (2022) huomauttaa: ”Suuria ongelmia syntyy, kun instituutiot tekevät pakolliseksi sosiaalseksi normiksi sen, että kaikki uppoutuvat kuvitelmiin, joiden mukaan tietyt ihmiset ovat muuttaneet sukupuoltaan tai ovat ei-binäärisiä.” (Stock 2022:197) Tällä on kielteisiä vaikutuksia sananvapauteen ja tutkimusvapauteen. Sananvapaus on ristiriidassa sen kanssa, että yhdelle ihmisryhmälle annetaan etuoikeus määritellä kaikkien puolesta, mikä on oikea kuvaus aineellisesta todellisuudesta. Laki sukupuolen vahvistamisesta ei paranna sukupuolten välistä tasa-arvoa, vaan poistaa koko kehollisen sukupuolieron merkityksen yhteiskunnallisesta elämästä ja sen instituutioista tavalla, joka vakavasti loukkaa naisten oikeutta keholliseen yksityisyyteen ja turvallisuuteen.

Ihmiset eivät todellisuudessa pysty muuttamaan sukupuoltaan, koska biologinen sukupuoli on yksi ihmisen kaikkein muuttumattomimmista ominaisuuksista. Biologinen sukupuoli ei muutu, vaikka henkilö uuden lain myötä saisi virallisen sukupuolensa muutetuksi subjektiiviseen kokemukseensa perustuvan kirjallisen selvityksen pohjalta. Ihminen pystyy korkeintaan tekemään ulkoiseen ilmiänsuunsa joitakin kosmeettisia muutoksia, jotka voivat saada hänet joiltakin osin muistuttamaan vastakkaista sukupuolta. Tällöin virallinen sukupuoli on ristiriidassa henkilön todellisen sukupuolen kanssa ja yhteiskunnan jäsenet pakotetaan kohtelevaan henkilöä virallisen sukupuolen mukaisesti, vaikka heidän havaintonsa kertovat muuta. Kaikkien odotetaan eläytyvän ja uppoutuvan

kuvitelmaan tai kertomukseen, että sukupuolta voi todella muuttaa, mikä synnyttää suuria ongelmia instituutioiden sisällä erityisesti liittyen sanan- ja uskonnonvapauteen.

Kokonaisvaltainen yhteisöllinen uppoutuminen kuvitelmaan sukupuolenvaihdon mahdollisuudesta on kuitenkin vaarallista useasta syystä (Stock 2022). Ensinnäkin, sukupuoli on konkreettinen biologinen tosiasia, jolla on tärkeä merkitys esimerkiksi terveydenhoidossa ja vanhemmuuden määrittämisessä. Sukupuoleen liittyvien tosiasioiden kieltäminen johtaa epätarkoituksenmukaisiin, terveydelle, turvallisuudelle, kasvatusoikeuksille ja keholliselle yksityisyydelle vahingollisiin toimintatapoihin.

Toiseksi, uppoutuminen kuvitelmaan sukupuolen vaihdettavuudesta rajoittaa ihmisen vapautta toimia havaintojensa välittämän todellisuuden pohjalta ja puhua tosiasioiden mukaisesti. Tosiasioihin pitäytyminen ei ole ilmausta fobiasta tai vihasta, vaan terveestä järjestä. Monet transnaiset kuten Debbie Hayton, Miranda Yardley ja Fionne Orlander kieltäytyvät itse uppoutumasta kuvitelmaan, että he ovat naisia ja sanovat olevansa miehiä.

Kolmanneksi uppoutuminen kuvitelmaan sukupuolen vaihdettavuudesta on ongelmallista tutkimuksen näkökulmasta, koska se tekee tosiasioiden ilmaisemisesta tabun. Tämä sotii yliopistojen ja muiden tutkimuslaitosten tarkoitusta vastaan, joka on tarjota yhteiskunnalle sen tarvitsemaa tietoa. Uppoutuminen sukupuolifiktioon tekee vaikeaksi saada tietoa juridisen sukupuolikäsityksen muutoksen yhteiskunnallisista seuraamuksista, kun tutkimuslaitokset pitävät mainesyistä tärkeänä uppoutua sukupuolikuvitelmaan, sen sijaan että ne tekisivät oikeutta tosiasioille.

Yhteisöllinen uppoutuminen kuvitelmaan sukupuolen vaihdettavuudesta on erityisen ongelmallista lasten ja nuorten kannalta, jotka saattavat näiden kuvitelmien pohjalta ajautua hormonihoidoihin ja leikkauksiin, jotka vaurioittavat heidän terveyttään ja tekevät heistä elinikäisiä potilaita. Tällainen kuvitelma samalla kyseenalaistaa vanhempien oikeuden lapsiinsa.

3.2. Uusi valtionuskonto?

Onko olemassa lääketieteellisiä, psykologisia tai sosiologisia tutkimuksia, jotka osoittavat ihmisen voivan syntyä väärään kehoon? Onko tieteellisessä tutkimuksessa tehty uusia löytöjä, joiden pohjalta tutkimus on päätenyt uuteen käsitykseen sukupuolesta? Johns Hopkins -yliopiston psykiatri Paul R. McHugh ja Lawrence S. Mayer ovat käyneet systemaattisesti läpi alan tutkimuksia. He esittävät yhteenvedon, ettei tiede anna tukea käsitykselle, jonka mukaan ihminen voisi syntyä sukupuoleltaan väärään kehoon: "Hypoteesi, jonka mukaan sukupuoli-identiteetti on ihmisten synnynnäinen ja muuttumaton ominaisuus, joka on riippumaton biologisesta sukupuolesta — että persoona voisi olla 'mies vangittuna naisen kehoon' tai 'nainen vangittuna miehen kehoon' — ei saa tukea tieteellisestä tosiasia-aineistosta" (Mayer & McHugh 2016, s. 8). Tämän mukaan oppi sukupuolen vaihdettavuudesta on siis ennemminkin maailmankatsomuksellinen vakaumus tai uskonnollinen uskomus kuin tieteellinen tosiasia.

Terveen järjen ja sananvapauden kanssa on ristiriidassa, että yhdelle ihmisryhmälle annetaan etuoikeus määritellä kaikkien puolesta, mikä on oikea kuvaus aineellisesta todellisuudesta. Tältä pohjalta Helen Joyce toteaa, että tällainen vaatimus merkitsee itse asiassa uuden valtionuskonnon perustamista: "Vaativalla, että kaikkien muiden on hyväksyttävä transihmisten subjektiiviset uskomukset objektiivisena todellisuutena, päädytään uuteen valtionuskontoon, johon liittyy jumalanpilkkalakeja." (Joyce 2024) Poliitiikan tutkija Leor Sapirin (2022) mukaan biologisen

sukupuolen korvaaminen subjektiivisella sukupuoli-identiteetillä on pohjimmiltaan subjektiivisten tunteiden varaan rakentuva sentimentalisoiva maallistunut uskonto.

Kun ihmiset muodostavat sukupuolta koskevat näkemyksensä sukupuolifiktioon uppoutuneen yhteisön antaman yksipuolisen informaation perusteella, heissä kehittyy dogmaattiseen uskoon perustuva asenne: "Sen täytyy olla totta, mutta en osaa sanoa, miksi — tiedän vain, ettei ole hyvä asettaa sitä kyseenalaiseksi." Väite, jonka mukaan miehestä tulee nainen, jos hän kokee itsensä naiseksi, kuulostaa enemmän maailmankatsomukselliselta vakaumukselta tai uskonnolliselta uskomukselta kuin tietoon perustuvalta tosiasialta. Professori Kathleen Stockin mukaan tällaisen uskomuksen omaksuneissa yhteisöissä ilmenee psykologinen vaikutus, joka on kuvattu sadussa "Keisarin uudet vaatteet". Sadun kuuluisassa loppuratkaisussa kerrotaan yksityiskohtaisesti, kuinka "kaikki kadulla ja ikkunoissa sanoivat: 'Oi, miten hienot ovatkaan keisarin uudet vaatteet! Eivätkö ne sovi hänelle täydellisesti? Ja katsokaa hänen pitkää laahustaan!' Kukaan ei tunnustanut, ettei hän nähnyt mitään, sillä se olisi osoittanut hänet joko sopimattomaksi asemaansa tai typeryksi." (Stock 2022: 205-206)

Kun subjektiivisesti itsemäärittelystä sukupuolesta tehdään ihmisoikeus, jonka ympärille yhteiskunta rakennetaan, siitä tulee mielivaltainen periaate, joka heikentää aitoja ihmisoikeuksia kuten sanan- ja mielipiteenvapautta sekä uskonnonvapautta. Joissakin uuden sukupuolijärjestyksen omaksuneissa maissa tämä on jo johtanut vakaviin uskonnonvapauden rikkomuksiin. Brittiläisen journalistin Raheem J. Kassamin mukaan "Britannian poliisi pidättää nykyään melko rutiininomaisesti ihmisiä 'transfobia'- tai vastaavan syytöksen perusteella. Usein he ovat kristittyjä, jotka vain harjoittavat omaa uskoaan."

Esimerkkinä viranomaisten toimintatavoista tällaisissa tapauksissa Kassam mainitsee kristityn perheenäidin Caroline Farrow'n pidätyksen syyskuussa 2022. Farrow oli valmistamassa päivällistä lapsilleen, kun poliisi tunkeutui hänen kotiinsa, takavarikoi hänen tietokoneensa ja puhelimensa ja pidätti hänet kahdeksaksi tunniksi. Häntä kuulusteltiin useaan kertaan ja pidettiin väliaikoina yksin sellissä. ([Not coming to solve any real crime near you any time soon... it's the Woke Police | The Sun](#))

Syynä pidätykseen oli se, että joku Farrow'n kristilliseen avioliitonäkemykseen vihamielisesti suhtautuva henkilö oli tehnyt poliisille valituksen, että Farrow olisi nimimerkin suojassa esittänyt "transfobisia" kommentteja. Mitään varsinaisia todisteita tälle väitteelle ei ollut olemassa. Poliisi piti oikeutettuna pidättää Farrow'n ja takavarikoida hänen laitteensa tutkimusta varten. Tällaisissa tapauksissa saattaa kestää muutamia kuukausia, ennen kuin laitteet palautetaan.

Farrow itse koki pidätyksen traumatisoivana sekä itselleen että lapsilleen, jotka olivat kotona pidätyksen tapahtuessa. Hän on aloittanut oikeustoimet poliisin toimia vastaan.

4. Uusi sukupuolioppi hämmentää lapsia

Subjektiiviseen kokemukseen perustuvan sukupuolikäsityksen varaan rakennettu yhteiskuntajärjestys ja virallinen tiedotus on suuri riski erityisesti lapsille ja nuorille. Laki toimii yhteiskunnassa ikään kuin opettajana, niin että yhteiskunnallisella lainsäädännöllä on kasvattava vaikutus: se muokkaa kulttuuria, joka vaikuttaa ihmisten käsityksiin, asenteisiin ja käyttäytymiseen. Vaikka sukupuolen subjektiivinen itsemäärittely näyttää rajoittuvan yksilön henkilökohtaiseen elämään, todellisuudessa se hallitsee koko yhteiskuntaa, kun itsemäärittelyyn perustuvaa sukupuolikäsitystä sovelletaan johdonmukaisesti kaikkeen lainsäädäntöön.

Lakiesitys sukupuolen vahvistamisesta sisältää käsityksen, jonka mukaan sukupuoli ei perustu objektiivisesti havaittaviin biologisiin tosiasioihin vaan henkilön kokemukseen omasta sukupuolestaan. Tällainen viesti vetää todellisuuden maton lapsen jalkojen alta: se hämärtää lapsen todellisuustajua estäessään häntä arvioimasta sukupuolta kehon ominaisuuksien perusteella ja suunnatessaan hänen huomionsa sisäisiin tuntemuksiin, joiden arvioimiseksi ei ole selviä tuntomerkkejä. Jos lapsille ja nuorille opetetaan, että pojat ja tytöt eivät itse asiassa olekaan pysyviä, biologisiin tosiasioihin perustuvia kategorioita vaan tunteeseen ja kokemukseen perustuvia identiteettejä, annamme lasten turvallisuuden ytimelle iskun alueella, joka on perustavaa heidän itseymmärrykselleen. Lasten tasapainoista kehitystä vaikeuttaa opetus, että pojalla ja tytöllä ei ole mitään objektiivisesti tunnistettavia piirteitä, vaan kyse on vain henkilökohtaisesta kokemuksesta ja tunteesta (Davies-Arai 23).

Maailmanlaajuisesti voidaan empiirisesti osoittaa, että suurella osalla sukupuoliahdistuneista nuorista on muitakin vakavia ongelmia. Autismin kirjon häiriöistä ja psykiatrisista häiriöistä kärsivät henkilöt ovat ylliedustettuina sukupuoliahdistuneiden nuorten keskuudessa (Warrier ym. 2020). Tällaiset lapset ja nuoret saattavat sosiaalisen tartunnan pohjalta omaksua uskomuksen, että sukupuolenvaihdos on ratkaisu kaikkiin heidän ongelmiinsa.

Autistisille lapsille ja nuorille tarjottavan kuntoutuksen yhtenä tarkoituksena on auttaa autismin kirjon ongelmista kärsiviä lapsia ja nuoria ymmärtämään paremmin yhteyttä oman ”minänsä” ja kehonsa välillä (Knill 2009). Oppi sukupuolesta kokemukseen ja tunteeseen perustuvana asiana vie heitä päinvastaiseen suuntaan ja heikentää heidän tietoisuuttaan omasta kehostaan eli heikentää heidän minänsä ja kehonsa välistä yhteyttä. Onko virallisessa tiedotuksessa perusteltua toimia tavalla, joka haittaa autististen lasten ja nuorten kuntoutusta ja vieraannuttaa heitä omasta kehostaan opettamalla oppia, että sukupuoli ei määräydy ihmisen kehon vaan subjektiivisen kokemuksen perusteella?

Sukupuolisen moninaisuuden opin varaan rakentuva ”sukupuolitietoinen viestintä” on erityisen ongelmallista haavoittuvassa asemassa oleville mielenterveysongelmaisille ja autismin kirjon ongelmista kärsiville lapsille ja nuorille. Tällainen viestintä ohjaa heitä epäsuorasti hormonihoitoihin ja leikkauksiin, jotka vaurioittavat heidän seksuaalista toimintakykyään ja lisääntymiskykyään.

Nuorten äkillinen sukupuolihämmennys liittyy yleensä lisääntyneeseen internetin ja sosiaalisen median käyttöön; usein sukupuolihämmennyneen nuoren ystäväpiirissä tai someverkostoissa on joku, joka käy läpi sukupuolenvaihdosprosessia (Littman 2018). Tutkimus osoittaa, että kun trans-ilmioista uutisoidaan, läheteiden määrä sukupuoliklinikoille lisääntyy seuraavina viikkoina (Pang ym. 2020). Jos virallinen tiedotus julistaa uutta sukupuolioppia, voidaan tutkimuksen valossa odottaa, että sen seurauksena lisääntyy sukupuolihämmennykseen joutuvien nuorten määrä. Osa näistä nuorista päättyy terveyttään vaarantaviin hormonihoitoihin ja leikkauksiin, joita osa heistä katu katkerasti.

4.1.Oikeudellisella sukupuolenvaihdoksella on psykologisia ja sosiologisia vaikutuksia

Vaikka lakiesityksen tarkoituksena on erottaa juridinen sukupuolen vahvistaminen lääketieteellisistä hoidoista, oikeudellisella sukupuolen vahvistamisella on psykologia ja sosiologisia vaikutuksia nuoreen. Mitä enemmän lasta tai nuorta tuetaan uskossaan, että hän todella kuuluisi toiseen sukupuoleen, sitä vahvemmaksi uskomus muuttuu ja sitä vaikeammaksi lapsen tai nuoren on myöhemmin sopeutua elämään biologisen sukupuolensa mukaisesti. Lakiesityksen perusteluissa ei

ollenkaan mainita sitä tosiasiaa, että lapsen ja nuoren transsukupuolisen identiteetin tukeminen on omiaan lukitsemaan lapsen ja nuoren transsukupuoliseen sukupuoli-identiteettiin, josta hän muuten useimmiten vapautuisi murrosiän hormonaalisen kehityksen seurauksena.

WPATH:n hoitosuosituksen mukaan ”lapsuuden sukupuolidysforia ei useinkaan säily (Drummond et al., 2008; Wallien & Cohen-Kettenis, 2008). Muutos takaisin alkuperäiseen sukupuolirooliin voi olla erittäin ahdistava, ja lapsi saattaa jopa päätyä lykkäämään tätä toista sosiaalista transitiota myöhemmäksi (Steensma & Cohen-Kettenis, 2011).” (WPATH hoitosuositukset, s. 15.)

Aikuisten ja lasten transsukupuolisuuden välillä on perustava ero sikäli, että vain pieni vähemmistö lapsista, jotka samaistuvat toiseen sukupuoleen, jatkaa tätä samaistumistaan nuoruuteen ja aikuisuuteen. ”Lapsuudessa koettu sukupuolidysforia ei välttämättä jatku aikuisuuteen asti. Klinikalle sukupuolidysforian arviointia varten lähetteen saaneiden alle puberteetti-ikäisten lasten (pääasiassa poikien) seurantatutkimuksissa havaittiin pikemminkin, että dysforia säilyi aikuisuuteen ainoastaan 6–23 prosentilla lapsista (Cohen-Kettenis 2001; Zucker ja Bradley 1995). – – Uusimmissa tutkimuksissa, joissa seurattiin myös tyttöjä, aikuisuuteen asti säilyvä sukupuolidysforia oli 12–27 prosentilla tapauksista (Drummond, Bradley, Peterson-Badali ja Zucker 2008; Wallien ja Cohen-Kettenis 2008).” (WPATH hoitosuositukset, s. 10.)

Tämä WPATH:n hoitosuosituksen kohta on lakiesityksen perusteluissa lainattu tavalla, joka helposti synnyttää harhaanjohtavan mielikuvan: ”WPATH suosituksissa tuodaan esiin, että tärkein ero sukupuolidysforiaa kokevien lasten ja nuorten välillä on niiden henkilöiden osuus, joiden dysforia säilyy aikuisuuteen asti. Lapsuudessa koettu sukupuolidysforia ei välttämättä jatku aikuisuuteen asti. Nuorten sukupuolidysforia näyttää sitä vastoin säilyvän todennäköisemmin aikuisuuteen asti.” (35–36) Lain perusteluissa jätetään kertomatta, että noin neljä viidestä sukupuoli-identiteettiä nuoresta päätyy murrosiän hormonaalisen kehityksen seurauksena sopeutumaan elämään omassa biologisessa sukupuoleessaan, jos heidän transsukupuolista sukupuoli-identiteettiään ei vahvisteta ja jos he välttävät terveydelle vaaralliset hormonihoidot ja leikkaukset.

Lainsäädännöllä on psykologisia ja sosiologisia vaikutuksia erityisesti nuoriin, kuten Münchenin yliopistollisen sukupuoliklinikan lapsi- ja nuorisopsykiatri Alexander Korte (2022) korosti haastattelussa. Mitä enemmän nuorta tuetaan uskossaan, että hän kuuluu toiseen sukupuoleen, sitä vahvemmaksi uskomus muuttuu ja sitä vaikeammaksi hänen on siitä myöhemmin irrottautua. Näin lisätään mahdollisuutta, että muutoin väliaikainen vaihe jäähmettyy pysyväksi ”identiteetiksi” ja nuori lopulta lähtee tielle kohti hormoneja ja leikkauksia, jotka voivat viedä häneltä sekä seksuaalisen toimintakyvyn että lisääntymiskyvyn.

”Tässä yhteydessä puhun aina tosiasioiden normatiivisesta voimasta. Tällainen laki ei tietenkään jää ilman seurauksia, vaan se vaikuttaa nuoreen. Se vaikuttaa yhteiskunnalliseen ympäristöön eli paineeseen, joka nuoreen kohdistuu tiettyjen normatiivisten käsitysten ohjaamassa yhteiskunnassa. Myös nuoreen kohdistuva sisäinen paine kasvaa lähes varmasti entisestään, kun sukupuolen oikeudellinen muuttaminen on saatu päätökseen. Kun nuori on siis saanut virallisen vahvistuksen siitä, että hän on vastakkaisen sukupuolen edustaja, on selvää, että nuoret ovat myös taipuvaisia siinä tilanteessa turvautumaan lääketieteellisiin toimenpiteisiin. (Alexander Korte | Nuorisopsykiatri transsukupuolisuudesta, dysforiasta ja itsetunnistuksesta | Hyslop Uncut - YouTube, 1.40.25-)

Tutkimuksen mukaan sosiaalisella transitiolla on voimakas vaikutus nuoreen niin, että viisi vuotta sosiaalisen transition jälkeen 94% nuorista oli säilyttänyt transsukupuolisen sukupuoli-identiteetin. (

[Gender Identity 5 Years After Social Transition | Pediatrics | American Academy of Pediatrics \(aap.org\)](#)

Tätä voidaan verrata tutkimuksiin sukupuoli-identiteettiä nuorista, jotka eivät ole tehneet sosiaalista transitiota. Heistä neljä viidestä eheytyi elämään biologisessa sukupuolestaan murrosiän luonnollisen hormonaalisen vaikutuksen seurauksena. Sukupuolen juridisen vahvistamisen voi olettaa vaikuttavan sosiaalisen transition tavoin eli sen seurauksena transsukupuoliseen sukupuoli-identiteettiin jäävät pysyvästi monet nuoret, jotka muuten olisivat eheytyneet elämään omassa biologisessa sukupuolestaan.

4.2. Loukkaako ehdoton ikäraja lapsen oikeuksia?

Sukupuolen vahvistamista koskevan lakiesityksen perusteluissa on epätieteellinen näkemys sosiaalisen sukupuolitransition hyvinvointia lisäävästä ja syrjintää vähentävästä vaikutuksesta. Tältä pohjalta väitetään, että oikeudellisen sukupuolen muuttamiselle asetettu ikäraja olisi jollakin tavalla ongelmallinen lapsen oikeuksien kannalta. "Ehdoton ikäraja vaikuttaa olennaisesti lapsen oikeuksiin. Kuten esityksen vaikutuksia koskevassa arvioinnissa on todettu, osoittaa tutkimusnäyttö, että sukupuoliristiriidan kokemus voi alkaa hyvinkin aikaisin ja vaikka sukupuoliristiriita ei jatkuisi aikuisuuteen, sen kanssa eläminen voi merkittävästi heikentää yksilön hyvinvointia ja altistaa syrjiville käytännöille. Sosiaalinen transiatio ja sitä tukeva sukupuolen vahvistaminen parantavat hyvinvointia ja vähentävät syrjintää." (111)

Vastoin lakiesityksen perusteluissa esitettyä väitettä WPATH myöntää, ettei tällä hetkellä ole tietoa siitä, millaisia pitkäaikaisvaikutuksia on varhaislapsuudessa tapahtuneella siirtymisellä toiseen sukupuoleen. "Nykyinen tietopohja ei riitä sen ennustamiseen, millaisia pitkäaikaisia vaikutuksia on siirtymisellä varhaislapsuudessa toiseen sukupuoli-rooliin." (WPATH hoitosuosituksen, s. 15.)

Pyrkimys tehdä alaikäisille mahdolliseksi vaihtaa oikeudellista sukupuoltaan vetoamalla lapsen hyvinvoinnin edistämiseen, ei kestä tieteellistä tarkastelua. Oikeudellisen sukupuolen vaihtaminen voi lukita nuoren transsukupuoliseen sukupuoli-identiteettiin, se voi entisestään vieraannuttaa nuorta kehollisesta sukupuolestaan ja viedä häntä etsimään sukupuoli-identiteettinsä ratkaisua fyysisistä hoidoista. Koska lasten ja nuorten sukupuoli-identiteetti voi olla epävakaa jo kehityksen asettamien haasteiden takia, sukupuolikielisiin erikoistuneet nuorisopsykiatrit ovat huolissaan pyrkimyksistä ohjata kaikki nuoruusiässä äkillisesti sukupuoli-identiteettiä nuoret fyysisiin hoitoihin, joiden vaikutukset voivat olla palautumattomia. "Nuoruusikäisistä tutkimuksiin hakeutuvista osa on havahtunut identiteettikokemukseensa melko nopeasti ja osalla on huomattavia mielenterveyden häiriöitä. On voitava keskustella siitä, ettei kaikissa tilanteissa tarkoituksenmukaisin toimintamalli ole sukupuolen uudelleenmäärittelyn edellytysten arvioinnin käynnistäminen, ja huolehdittava, ettei synny automaattisesti fyysisiin hoitoihin johtavia hoitopolkuja kehityksikäisille." (Kaltiala-Heino, Työläjärvä ja Suomalainen 2018, 135.)

Vaikka lakiesityksen tarkoituksena on erottaa juridinen sukupuolenvaihdos lääketieteellisistä hoidoista, juridisella sukupuolenvaihdoksella on aina psykologisia ja sosiologisia vaikutuksia, jotka vahvistavat transsukupuolista sukupuoli-identiteettiä ja siten myös lisäävät todennäköisyyttä päätyä hormonihoidoihin ja leikkauksiin. Vastakkaisen sukupuolen identiteetin sisäistyneellä nuorella on taipumus mukautua yhteiskunnassa vallalla oleviin odotuksiin tytölle ja pojalle, naiselle ja miehelle sopivasta roolimallista ja käyttäytymisestä. Englantilainen inklusiivisen kasvatuksen professori Michelle Moore (228) arvostelee pyrkimystä johdattaa lapsia ja nuoria käsitykseen, etteivät he voi elää tyydyttävää elämää altistamatta kehoaan kemialliseen ja kirurgiseen muokkaukseen. Mooren mukaan on järjenvastaista altistaa lapsi terveydelle vaarallisille lääketieteellisille toimenpiteille vain

siksi, että lapsen mieltymykset ja käyttäytyminen ovat ristiriidassa vallitsevien sukupuolistereotyypioiden kanssa.

Moore kiinnittää huomiota siihen, ettei ole olemassa asianmukaista lääketieteellistä todistusaineistoa siitä, että sosiaalinen transitio tai kemiallinen ja kirurginen muokkaus poistaisivat lapsen sukupuolisen hämmennyksen. Ne lapset ja nuoret, joiden kehoa muokataan lääketieteellisesti, ovat osa yhteiskunnallista muutosprojektia, joka on rakennettu arvausten ja olettamusten, ei tutkimustiedon varaan. Uuden sukupuoliopin puolustamat sosiaaliset ja lääketieteelliset väliintulot muuttavat terveen lapsen elinikäiseksi potilaaksi, joka on riippuvainen loputtomista lääkärikäynneistä ja verikokeista ja kärsii jatkuvasta lääkeriippuvuudesta.

Tavistock and Portman sukupuoliklinikan hallintoneuvoston jäsenenä vuosikymmeniä toiminut psykoterapeutti Marcus Evans (2020: 1–3) huomauttaa, että lapsilla ei ole edellytyksiä antaa informoitua suostumusta sukupuolenkorjaushoitoihin, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia, eivätkä he juurikaan ymmärrä niiden seurauksia tulevalle aikuiselämälleen. Lapset ja nuoret eivät välttämättä kovinkaan realistisesti tiedosta, mitä tarkoittaa, että heistä tulee hedelmättömiä ja seksuaaliselta toimintakyvyltään vaurioituneita aikuisia, jotka eivät voi saada orgasmia ja joiden on oltava hormonien ja lääketieteellisen hoidon varassa koko loppuelämänsä ajan. Tytöt eivät tiedä, mitä tarkoittaa tulevaisuudessa se, että heille on testosteronihoitojen takia tehtävä "kohdunpoisto emättimen surkastumisen välttämiseksi". Evans kuvailee hormonihoitoihin rohkaisevaa lähestymistapaa riskiksi, että lapset lähetetään tielle kohti konkreettisia ja joskus peruuttamattomia lääketieteellisiä toimenpiteitä sellaisen ongelman ratkaisemiseksi, joka hyvin usein on luonteeltaan psykologinen ongelma. Hänen mukaansa tätä lähestymistapaa "ohjaa pikemminkin poliittinen ideologia kuin kliininen tarve". Lasten ja nuorten transsukupuolisen sukupuoli-identiteetin yksipuolinen rohkaisu, esimerkiksi sallimalla juridinen sukupuolenvaihto, ei ota huomioon "monimutkaista suhdetta ulkoisten oireiden ja trauman, sosiaalisten ahdistusten ja jopa nuoruusiän suhteellisen normaalin myllerryksen välillä".

Virallisen tiedotuksen ja kouluopetuksen tukeman sosiaalisen tartunnan välityksellä pysyvän sukupuolenvaihdon tielle voi päätyä monia sellaisia lapsia ja nuoria, joiden sukupuoli hämmennys muuten häviäisi luonnostaan kasvun ja kehityksen myötä. Epävakaisuus, häilyvyys ja leikkillisyyys kuuluvat luonnostaan lapsuuteen. Lapsi voi leikeissään samaistua vastakkaiseen sukupuoleen ja kokea kuuluvansa siihen. Pojassa voi olla feminiinisiä piirteitä, ja tytössä voi olla maskuliinisia piirteitä. Mikään näistä tekijöistä ei osoita, että lapsi olisi syntynyt sukupuoleltaan väärään kehoon tai että hänen tervettä kehoaan tulisi altistaa hormonihoidoille tai leikkauksille; ne ovat osa lapsuuden luonnollista vaihtelua ja kehityskulkua.

Käytännössä sukupuoli-identiteetin käsite määrittyy usein sukupuolistereotyypioiden pohjalta. Jos poika leikkii nukeilla ja poikkeaa siten pojille asetetuista sukupuolistereotyypioista, hänen saatetaan nykyisessä kulttuuri-ilmapiiirissä tulkita olevan ”pojan kehoon syntynyt tyttö”. Stereotyyppisten mielikuvien pohjalta jotkut vanhemmista voivat tulkita lapsensa sukupuolirooleista poikkeavan käyttäytymisen merkiksi siitä, että lapsi on syntynyt sukupuoleltaan väärään kehoon. Tällöin he toimivat vastoin johtavien nuorisopsykiatrien, kuten Laura Suomalaisen ja Riittakerttu Kaltiala-Heinon (2017) näkemystä: "On haitallista patologisoida sukupuolen kokemista ja ilmaisemista lapsuudessa." Tällainen patologisointi on haitallista jo siitäkin syystä, että "ei ole voitu tunnistaa luotettavia lapsuudenajan ennusmerkkejä nuoruuden ja aikuisuuden transsukupuoliselle identiteetille, jossa fyysinen interventio olisi asianmukainen". Lapsensa sukupuolista käyttäytymistä patologisoiva vanhempi saattaa projisoida lapseensa oman ideologisesti värittyneen mielikuvansa ja

sen pohjalta tulkita harmittoman kokeilun osoitukseksi siitä, että lapsi on syntynyt sukupuoleltaan väärään kehoon. Tällainen tulkinta on omiaan vahingoittamaan lapsen todellisuudentajua, koska lapsi tunnistaa itsensä vanhempiensa suhtautumisen pohjalta.

Vaikka sukupuoli-ahdistus tai koettu sukupuoliristiriita on yleisesti tunnustettu lääketieteellinen tila, sen diagnosointi on epätarkkaa lääketiedettä. Sen oikea hoito on edelleen kiistanalaista jopa lääketieteen ammattilaisten parissa. Sen hoitamiseksi on olemassa erilaisia hyväksytyjä hoitotapoja. Lapsista ja nuorista tehdään usein väärä diagnoosi. Edes lapsipsykiatrian ammattilaiset eivät pysty ennustamaan, kenestä lapsena sukupuoli-ahdistusta kokeneesta varttuu transsukupuolinen nuori ja aikuinen. Kansainvälisesti tunnetut asiantuntijat Peggy Cohn-Kettenis ja Annelou de Vries toteavat: "Yksittäisen lapsen kohdalla ei ole vielä mahdollista ennustaa, kenestä tulee ja kenestä ei tule transsukupuolista henkilöä aikuisena" (De Vries & Cohen-Kettenis 184). Etenkin lapsilla diagnoosi menee helposti väärin. Jotkut sukupuolenkorjauksen läpikäyneet nuoret katuvat sitä katkerasti.

Nuorisopsykiatrit Riittakerttu Kaltiala-Heino ja Laura Suomalainen (2017) kirjoittavat: "Neljä viidesosaa lapsuudessa vahvaakin sukupuolidysforiaa kokevista tai voimakkaan sukupuoli-epätyyppillisesti käyttäytyvistä lapsista ei vartu transsukupuolisiksi nuoriksi ja aikuisiksi. Ei ole voitu tunnistaa luotettavia lapsuudenajan ennusmerkkejä nuoruuden ja aikuisuuden transsukupuoliselle identiteetille, jossa fyysinen interventio olisi asianmukainen. On haitallista patologisoida sukupuolen kokemista ja ilmaisemista lapsuudessa."

Lasten ja nuorten identiteettikehityksen yhtenä tärkeänä perustana on realistinen käsitys todellisuuden tarjoamista mahdollisuuksista ja reunaehdoista. Nuoren keskeisenä kehitystehtävänä on luoda eheä ja yhtenäinen identiteetti, jonka pohjalta pystyy elämään mielekkään ja antoisan elämän.

Nuorisopsykiatrit Kaltiala-Heino, Työläjärvä ja Suomalainen (2018: 135) kirjoittavat: "Identiteetin rakentuminen on nuoruusiän kehitysvaiheen tärkeä tehtävä (Kroger 2007). Nuoruusikäisen identiteetti on sirpaleinen, tilannelähtöinen ja altis vaikutteille. Identiteettikehityksen tavoitteena on saavuttaa omalähtöinen ja vaihtuvissa olosuhteissa koherenttina pysyvä identiteetti. Nuoruusikäinen työstää identiteettikehitystään identiteettikokeilujen kautta. Kokeiluja voi olla monenlaisia, ja osa jää lyhytaikaisiksi. Identiteettien työstäminen ja etsiminen on normatiivista ja suotuisaa. Identiteetissä on lukuisia osa-alueita, esimerkiksi etninen, uskonnollinen, seksuaalinen ja sukupuoli-identiteetti, arvot ja tavoitteet (Moshman 2011; Kroger 2007). Nuorisopsykiatrian näkökulmasta on ongelmallista olettaa yksi identiteetin osa-alue — sukupuoli-identiteetti — jo varhaisnuoruudessa niin vakiintuneeksi, että sen vuoksi on perusteltua kajoa terveeseen fyysiseen kehitykseen jopa palautumattomin lääketieteellisin interventioin." Sama päättely sopii myös argumentoimaan sitä vastaan, että lapsille ja nuorille tarjottaisiin mahdollisuus vaihtaa oikeudellista sukupuoltaan.

4.3. Sosiaaliseen tartuntaan perustuva äkillisesti alkava sukupuoli-ahdistus

Oikeudellisen sukupuolen muuttamisen mahdollistaminen alaikäisille on erityisen ongelmallista nykytilanteessa, jossa nuorten parissa on yleistynyt varhaismurrosiässä äkillisesti alkava sukupuoli-ahdistus, joka usein perustuu sosiaaliseen tartuntaan. Ilman ulkoapäin tulevaa vahvistusta tällainen sosiaaliseen tartuntaan perustuva sukupuoliristiriita jää useimmiten väliaikaiseksi vaiheeksi nuoren kehityksessä. Äkilliseen sukupuoli-ahdistukseen sairastuu tavallisesti teini-ikäinen tyttö tai nuori nainen, jonka kaveripiiri ja sosiaalinen verkosto ihannoivat transilmiöitä ja liioittelevat niiden yleisyyttä. Lisäksi sukupuoli-ahdistuksen äkilliseen alkamiseen liittyy yleensä

intensiivinen uppoutuminen internetiin. Useilla näistä nuorista on joku läheinen ystävä, joka on jo aloittanut transprosessin tai on suunnittelemassa sellaista: läheiset ystävät haluavat kokea transprosessin yhdessä.

Asiantuntijat pitävät luultavana, että tässä tapauksessa sukupuolihämmennykseen vaikuttaa sosiaalinen tartunta, kuten nuorisopsykiatrit Kaltiala-Heino, Työläjärvi ja Suomalainen (2018: 138–139) toteavat. "Viime aikoina keskusteluun on noussut myös nuoruusiässä melko äkillisesti alkanut transsukupuolisen tai muun, sukupuolten väliselle jatkumolle tai sen ulkopuolelle sijoittuvan kokemuksen voimakas yleistyminen, jossa sosiaalisilla tekijöillä saattaa olla voimakas etiologinen rooli (Marchiano 2017b; Brunsell-Evans, Moore 2018). Ei tiedetä, mitkä ovat optimaaliset lääketieteelliset hoitolinjat näissä tapauksissa (Cohen-Kettenis & Klink 2015)."

Lisa Littmanin (2018) tutkimus perustuu sukupuoliähdistuneiden nuorten vanhempien haastatteluihin. Littmanin yhtenä tarkoituksena oli tutkia, voisiko sosiaalinen tartunta olla yksi tekijä sukupuoliähdistuksen kehittymisessä. Vaikka monilla sukupuoliähdistuneilla nuorilla ei aikaisemmin ole ollut sukupuoli-identiteettiin liittyviä ongelmia, monet heistä ohjautuvat nykyisessä transideologisessa ilmapiirissä sukupuolenvaihdon tielle ja aloittavat pian hormonihoitoa.

Tampereen yliopistollisen sairaalan nuorisopsykiatrian vastuualueen ylilääkäri Riittakerttu Kaltiala-Heino sanoo Ylen haastattelussa, että syytä alaikäisten kasvaneeseen transtutkimusten tarpeeseen ei osata sanoa. "Ähdistys ja epävarmuus itsestä on yleisesti ottaen kuulunut aina nuorten kehitykseen. Voiko olla, että nyt on sellainen aika, että se on erityisen mahdollista kanavoida sukupuoliähdistykseen. – – Tähän mennessä noin puolella tutkimuksiin hakeutuneista on ollut psykiatrisia ongelmia, jotka vaativat ensisijaista hoitoa."

4.4. Sukupuolenkorjaustaan katuva

Oikeudellisen sukupuolen vahvistamisen mahdollistaminen alaikäisille voi jähmettää nuoren muuten ohimenevää sukupuoliristiriitaa ja johtaa hänet hormonihoitoihin ja sukupuolenkorjausleikkauksiin, jotka ovat hänen terveydelleen haitallisia ja joiden kyvystä parantaa sukupuoliähdistystä ei ole asianmukaista tutkimusnäyttöä. Tällainen juridinen muutos lisäisi näin niiden nuorten määrää, jotka myöhemmin katuva päätöstään tiedostaessaan sen rajoittavan heidän aikuiselämänsä mahdollisuuksia. Yhä useampi tällaisia hoitoja katuva nuori aikuinen valittaa sitä, että hänen varsinaiset psyykkiset tarpeensa sivuutettiin ja häntä ohjattiin tielle, joka kavensi hänen tulevaisuudenmahdollisuuksiaan ja aiheutti hänelle suurta inhimillistä kärsimystä.

Joukkotiedotusvälineissä yleensä vaietaan niistä, jotka katuva sukupuolenkorjausleikkauksia ja katsovat kärsineensä niiden seurauksena korjaamatonta vahinkoa. Monia heistä työnnettiin sukupuolenvaihdon ikään kuin ei olisi ollut muita vaihtoehtoja. Nyt jälkeen päin he toivovat, että heitä hoitaneet psykiatrit ja lääkärit olisivat auttaneet heitä ymmärtämään niitä syvempiä psykologisia tekijöitä, jotka vieraannuttivat heidät omasta kehostaan. Useat heistä harmittelevat sitä, että asiantuntijat tukivat heidän sukupuolista hämmennystään, sen sijaan että olisivat vahvistaneet heidän todellisuudentajuaan. Monet katuva sitä pysyvää vahinkoa, joka heidän keholleen on tehty, ja jotkut niistä, jotka aloittivat sukupuolenvaihdon teini-ikäisinä, kokevat, etteivät he olleet riittävän kypsiä tekemään niin kauaskantoisia ratkaisuja. Englantilainen *The Telegraph* -lehti kysyykin 1. lokakuuta 2017 otsikossaan: "Sukupuolenvaihdon katuminen. Sukupuolen palauttava kirurgia on nousussa, joten miksi emme puhu siitä?" (Anderson 4.)

Hormonihoitoja ja sukupuolenkorjausleikkauksia katuvien määrää usein vähätellään. Alan lääketieteellisessä julkaisussa leikkauksia katuvien määrän sanotaan olevan 1–2 prosentin luokkaa. Tavistock-sukupuoliklinikan johtaja Polly Carmichael väitti, että sukupuolenvaihdosta katuvia on alle 3 prosenttia. Yhteiskuntatutkija Heather Brunsell-Evansin (2020: 78) mielestä sukupuolenvaihdostaan katuvien todellista määrää on vaikea arvioida, koska suuri määrä murrosikäisinä sukupuoltaan vaihtaneista tytöistä on nyt tulossa aikuisikään. On jopa esitetty, että katuvien määrä saattaa olla 20 prosentin luokkaa erityisesti nyt, kun yhä useampi sukupuolenkorjaukseen hakeutuva on päätenyt ratkaisuunsa sosiaalisen tartunnan seurauksena.

WPATH myöntää, että "on tiedossa tapauksia, joissa hormonihoidon tai sukuelinten leikkauksen läpikäyneet ihmiset ovat jälkeensä katuneet, ettei heillä ole enää mahdollisuutta saada geneettisesti omia lapsia (De Sutter, Kira, Verschoor & Hotimsky, 2002)" (WPATH, 47). Yksi vaikeus katuvien määrän selvittämisessä on se, että seurantatutkimuksissa kadotetaan yhteys suureen määrään potilaita. Alan oppikirjassa *Principles of Transgender Medicine and Surgery* todetaan: "Suuri osa potilaista (jopa 90 %) kadotetaan seurannassa – – mikä monimutkaistaa sukupuolenkorjausleikkausten pitkäaikaisvaikutusten tutkimista" (Monstrey ym. 2007: 96). Kukaan ei tiedä, johtuuko tämä suuri kato itsemurhasta, pettymyksistä, häpeästä vai joistakin muista tekijöistä.

Urologian ja kirurgian professori, tri Miroslav Djordjevic, Belgradin lääketieteellisestä tiedekunnasta tekee paljon sukupuolenkorjausleikkauksia. Hän kertoo, että yhä useammat ihmiset haluavat korjaavaa kirurgiaa voidakseen palata alkuperäiseen sukupuoleensa, koska he katuvat sukupuolenvaihdostaan. Djordjevic pitää katuvien määrää huolestuttavana. Lisäksi hän kertoo monien sukupuolenvaihdostaan katuvien olevan masentuneita ja jopa itsemurhahakuisia. Hän arvostelee sitä, että useat ihmiset ohjataan sukupuolenvaihdoshoitoihin liian harvojen terapiakäyntien pohjalta. Niissä eivät paljastu mahdolliset mielenterveyden ongelmat sukupuoliastituksen taustalla. Näin he ohjautuvat turhiin hormonihoitoihin ja leikkauksiin, kun varsinainen ongelma on heidän mielenterveydessään.

Djordjevicin kanssa yhteistyötä tehnyt brittiläinen psykoterapeutti James Caspian kiinnostui Djordjevicin mainitessa hänelle katuvien suuren määrän. Hän oli kymmenen vuoden ajan tehnyt terapeutista työtä sukupuolenvaihdokseen pyrkivien ihmisten parissa. Caspian halusi tehdä brittiläisessä Bath Spa -yliopistossa väitöskirjatutkimuksen siitä, kuinka monet sukupuolenvaihdoksen tehneistä katuvat myöhemmin ja haluavat palata alkuperäiseen sukupuoleensa. Yliopisto ei kuitenkaan sallinut hänen tutkia katuvien suhteellista osuutta, koska se pelkäsi tällaisen tutkimuksen herättävän sosiaalisessa mediassa kritiikkiä yliopistoa kohtaan. Caspian kertoo *Daily Mailille* hämmästyneensä löydöistään tutkiessaan aihetta alustavasti: "En niinkään siitä, että näytti olevan kasvava määrä nuorempia ihmisiä – erityisesti naisia – jotka vaihtoivat sukupuoltaan, vaan että oli niin paljon niitä, jotka näyttivät myöhemmin palaavan takaisin alkuperäiseen sukupuoleensa. – – Jotkut noista nuorista naisista sanoivat tehneensä virheen saatuaan vaikutteita internetin synnyttämästä sosiaalisesta liikehdinnästä", Caspian kertoo.

"Kun puhuin kollegoilleni löydöistäni, eräs sanoi: 'Käsitykseni mukaan meidän ei tulisi puhua asiasta.'" Hänen mielestään avoin ja rehellinen keskustelu sekä tutkimus aiheesta olisivat kuitenkin tärkeitä. "Uskon, että olemme tulleet yhteiskuntana siihen pisteeseen, että ihmiset pelkäävät sanoa, mitä ajattelevat, ja se ei ole hyvä asia minun alallani", Caspian arvioi.

Psykiatri Roberto D'Angelon (ym. 2020b) mukaan sosiaalisen tartunnan vaikutuksesta sukupuolenvaihdokseen päätyneet nuoret saattavat myöhemmin katua päätöstään: "Yhä useammat

potilaat kärsivät syvästä traumasta epäasianmukaisen sukupuolenkorjausleikkauksen vuoksi. He kärsivät peruuttamattomista fyysisistä muutoksista – ja muista pysyvistä muutoksista. Näiden muutosten suoraan aiheuttaman ahdistuksen lisäksi ne vaikuttavat myös muihin elämänalueisiin, kuten henkilön kykyyn luoda vakaa identiteetti (monet tuntevat jäävänsä loukkuun seksuaaliseen ei-kenenkään-maahan), löytää kumppani ja tukevat sosiaaliset verkostot, hankkia lapsia tai löytää vakituinen työpaikka." Näihin sukupuolenvaihdon seurauksiin sopeutuminen on psykologisesti vaikeaa ja voi olla hyvin tuskallista.

Sukupuolenkorjaajille suunnattua psykoterapiaryhmää Lontoon Portman klinikalla ohjannut psykiatri Az Hakeem (2018: 147–149) kertoo, että sukupuolenkorjaustaan katuva henkilö ”muodostavat uuden hiljaisen ja syrjäytyneen ryhmän, jolla ei ole ääntä eikä edustusta”. Nämä ihmiset joutuvat usein ”masentavaan, avuttomaan ja toivottomaan tilanteeseen, josta ei ole ulospääsyä”.

Göteborgin yliopiston lasten- ja nuorisopsykiatrian professori Christopher Gillberg pitää lasten ja nuorten lääketieteellistä sukupuolenkorjausta ”ehkä yhtenä lääketieteen historian suurimmista skandaaleista”. Hän vaatii ”hormonisalpaajien käytön välitöntä kieltämistä, koska niiden pitkäaikaisvaikutuksista ei ole tietoa” (Van Maren 2019).

4.5. Sukupuolenkorjaushoidoista ei ole mielenterveydellistä hyötyä

Lain psykologiset ja sosiologiset vaikutukset vahvistavat äkillisesti puhkeavaa sukupuolidysforiaa, joka leviää sosiaalisen tartunnan tavoin ja vaikuttaa erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja nuoriin, joista monilla on mielenterveysongelmia. Tämän seurauksena osa näistä nuorista päätyy sukupuolenkorjausleikkaukseen, jolla on kielteinen vaikutus heidän terveyteensä. Sukupuolenkorjausleikkauksiin liittyy suuri komplikaatioriski ja kivulias toipumisaika. Epäsuhta hoitoihin liittyvien odotusten ja todellisuuden välillä voi johtaa monet ihmiset vakavaan masennukseen ja jopa itsemurhaan. Ruotsalaisen tutkimuksen mukaan itsemurhien määrä on 10 vuotta sukupuolenvaihdosleikkauksen jälkeen 19 kertaa suurempi kuin väestössä yleensä (Dhejne ym. 2011).

Hormonihoitoja saaneen ja sukupuolenkorjausleikkauksen läpikäyneen itsemurhariski on aikuisiässä siis 19-kertainen muuhun väestöön verrattuna. Näin on myös Ruotsissa, jossa sukupuoli-identiteetti-ideologia on tullut yleisesti hyväksytyksi (Dhejne 2011). Miksi kukaan järkevä ja hyväntahtoinen ihminen tuomitsisi nuoren lapsen tähän kohtaloon tiedostaen, että murrosiän loppuun mennessä jopa 98 prosenttia näistä pojista ja 88 prosenttia tytöistä lopulta hyväksyy biologisen sukupuolensa ja säilyttää psyykkisen ja fyysisen terveytensä?

Tältä osin keskeiset tutkimustulokset voidaan kiteyttää kolmeen tosiasiaan (Anderson 2):

- 1) Luotettavimmat tutkimukset osoittavat, että 80–95 prosenttia lapsista, jotka kokevat sukupuolihämmennystä, samaistuvat omaan biologiseen sukupuoleensa, jos normaalin murrosiän sukupuolisen ja seksuaalisen kehityksen annetaan edetä.
- 2) Sukupuolen korjaamiseen johtavien hoitojen ei ole osoitettu pienentävän transihmisten erittäin korkeaa itsemurhayritysten suhteellista osuutta (41 prosenttia verrattuna 4,6 prosenttiin muussa väestössä).
- 3) Ihmisillä, jotka ovat läpikäyneet sukupuolenkorjausleikkauksia, on 19 kertaa suurempi todennäköisyys kuolla itsemurhan kautta kuin muulla väestöllä.

Suuri yleisö ei saa realistista kuvaa tilanteesta, koska tutkijat eivät uskalla julkaista tuloksia, jotka ovat ristiriidassa yleisen transsukupuolisuuskertomuksen kanssa. Tämän paineen vuoksi monet tutkijat vaikenivat poliittisesti epäkorrekteista tutkimustuloksista, jotka aiheuttaisivat heille ongelmia. Esimerkkinä tästä on *American Journal of Psychiatry* -julkaisun lokakuussa 2019 julkaisema tutkimusartikkeli. Tämä tutkimusartikkeli perustuu maailman suurimpaan aineistoon potilaista, joille on tehty hormonaalisia ja kirurgisia hoitoja sukupuolen muuttamiseksi. Ruotsin väestö- ja potilasrekisteriin on kerätty tietoja 9,7 miljoonasta ruotsalaisesta, joista 2 679 sai diagnoosin sukupuolidysforiasta ja hieman yli 1 000:lle tehtiin sukupuolenkorjausleikkaus. Artikkelissa väitetään, että sukupuolenkorjausleikkaus vähentäisi potilaiden psykiatrisen hoidon tarvetta (Bränström & Pachankis 2019).

Useiden tutkijoiden kritisoitua artikkelin virheitä *American Journal of Psychiatry* julkaisi artikkelin korjauksen 1. elokuuta 2020. Sen mukaan alkuperäinen väite hoitojen hyödyistä oli väärä. Todellisuudessa sukupuolenkorjausleikkauksesta ei ole mitään hyötyä mielenterveyden tai ahdistuksen hoidossa. Maailman laajimpaan tietoa-aineistoon perustuvat analyysit osoittavat, että hormonaalisista ja kirurgisista sukupuolenvaihdostoimenpiteistä ei ole mitään hyötyä mielenterveydelle.

Teksasin yliopiston professori Mark Regnerus analysoi perusteellisesti sukupuolenkorjausleikkauksen väitettyjä mielenterveyshyötyjä puolustavan artikkelin puutteita: "Artikkelin kirjoittajat ovat vääristelleet erinomaista tietoa-ainestoa ja analyysiä puolueellisella tulkinnalla. He poikkesivat tieteellisestä tarkkuudesta ja rationaalisuudesta ja mukautuivat sellaisten aktivistiryhmien näkemyksiin, jotka haluavat normalisoida lapsettomuutta aiheuttavan ja pysyvästi vahingoittavan kirurgian." (Regnerus 2019b.)

Tätä tutkimusta käytettiin lähes vuoden ajan perusteluna nuorten sukupuolenkorjausleikkauksille, vaikka se sisälsi harhaanjohtavia tietoja. Tällä perusteella monien nuorten terveydelle aiheutui korjaamatonta vahinkoa. Hormonisalpaajien, muuntohormonien ja sukupuolenkorjausleikkausten pitkäaikaisvaikutuksista nuorilla ei ole olemassa asianmukaisia tutkimuksia. Sukupuoliahdistuneita nuoria käytetään tässä suhteessa lääketeollisuuden koekaniineina.

4.6. Lasten sukupuoliristiriidan politisointi

Lakiesityksen perustelujen mukaan sukupuolen vahvistamiselle asetettavaa ikärajaa tulisi tarkastella ensisijaisesti lapsen oikeuksien näkökulmasta. "Sukupuolen vahvistamiselle asetettavaa ikärajaa on tarkasteltava ensisijaisesti lasten oikeuksien, erityisesti YK:n lasten oikeuksien sopimuksen sisältämien oikeuksien ja yleisperiaatteiden näkökulmasta. Näitä ovat muun muassa lapsen edun ensisijaisuus, itsemääräämisoikeus ja osallisuus sekä lapsen oikeus parhaaseen mahdolliseen terveydentilaan ja syrjimättömyyteen." (41) Tällä perusteella annetaan ymmärtää, että oikeudellisen sukupuolen muutokselle asetettavat ikärajat saattavat loukata lapsen oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun aikuisen kanssa. Tällä päättelyllä siirretään kehityspsykologiset tarkastelut toisarvoiseen asemaan.

Psykoterapeutti Marcus Evans (2020: 1–4) argumentoi, että lasten psykologiset tarpeet jäävät usein sivuun, kun lasten sukupuolihämmennystä lähestytään lasten oikeuksiin vetoavasta näkökulmasta siten, että lasten kokema sukupuoliahdistus tulkitaan irrallaan psykologisista ja sosiologisista taustavaikutuksista. Terapeutteja leimataan "transfobisiksi", jos he pyrkivät tekemään perusteellisen arvion nuorten psykologisesta ja perhetaustasta ja suojelemaan lapsia liian varhaiselta lukkiutumiselta transsukupuoliseen identiteettiin. Tällainen terapeutin lähestymistapa leimataan vahingolliseksi lapsen todellisille tarpeille. Evansin mukaan "tällainen poliittisesti motivoitu

kulttuuri estää ajattelun vapautta, joka on välttämätön edellytys näiden vaikeaongelmaisten lasten hoitamiselle – heistä on tullut poliittisia symboleja, toimijoita laajemmassa poliittisessa konfliktissa” (Evans 2020: 4).

Tällainen politisoitu, näennäisesti oikeuksiin, yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen vetoava lähestymistapa luonnehtii sukupuolen vahvistamista koskevan lain perusteluja. Lasten psykologiset tarpeet jätetään sivuosaan vedoten siihen, että sukupuolen vahvistamista koskevassa laissa on kyse vain oikeudellisen sukupuolen vahvistamisesta, ei hoidoista. ”Kun sukupuolen oikeudellinen vahvistaminen eriytetään lääketieteellisestä diagnoosista ja hoidoista, menettävät nykylain perustelut täysi-ikäisyyden osalta osin merkitystään.” (41) Mainitsematta jätetään se tärkeä tosiasia, että sukupuolen oikeudellinen vahvistaminen voi lukita nuoren transsukupuoliseen sukupuoli-identiteettiin ja siten ohjata häntä myös lääketieteelliseen sukupuolenkorjaukseen. Tätä mahdollisuutta lisää se, että lasten ja nuorten sukupuoliahdistuksen hoidossa on päässyt valtaan medikalisoiva lähestymistapa. Lakiesityksen perusteluissa vedotaan toistuvasti lapsen oikeuksiin, yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen perusteluna ikärajan alentamiselle, ikään kuin oman biologisen sukupuolen kanssa ristiriidassa olevan sukupuoli-identiteetin juridinen vahvistaminen olisi jonkinlainen tavoiteltava etuoikeus.

Mitä tällainen ”etuoikeus” sitten käytännössä voisi tarkoittaa? Jos lapsen tai nuoren sukupuolihämmennystä vahvistetaan oikeudella vaihtaa juridista sukupuoltaan, osa näistä nuorista saattaa pitäytyä pysyvästi transsukupuoliseen sukupuoli-identiteettiin ja päätyä terveyttään vaarantaviin hormonihoitoihin ja leikkauksiin. Transsukupuolinen sukupuolikirurgi Marci Bowers myönsi äskettäin, että nykyisen medikalisoivan hoitomallin pohjalta esimurrosiästä asti hoidettu sukupuoliahdistunut nuori voi menettää seksuaalisen toimintakykynsä ja lisääntymiskykynsä: ”Kun murrosikä estetään, ongelmana on, että monet lapset ovat orgasmin suhteen naiiveja. Toisin sanoen, jos henkilö ei ole ennen leikkausta koskaan saanut orgasmia ja murrosikä on estetty, on hyvin vaikeaa saada orgasmia leikkauksen jälkeen. Pidän tätä suurena ongelmana, jonka olemme unohtaneet ja jättäneet vaille huomiota, kun olemme antaneet tietoon perustuvan suostumuksen hormonisalpaajien käytölle.” ([Why Marci Matters - by Abigail Shrier - The Truth Fairy \(substack.com\)](https://www.substack.com/p/why-marci-matters-by-abigail-shrier-the-truth-fairy))

Bowersin tunnetuin potilas — tosi-tv-tähti ja transsukupuolinen teini Jazz Jennings — sanoi tv-ohjelmassaan, ettei hän ole koskaan kokenut orgasmia eikä todennäköisesti tule koskaan kokemaankaan. Bowers ilmaisi asian näin tv-ohjelmassa nimeltä ”I Am Jazz”: Potilaat, jotka ”ovat saaneet orgasmin ennen leikkausta, pystyvät hyvin todennäköisesti saamaan orgasmin myös leikkauksen jälkeen.” Mutta ”Jazz ei tiedä, mitä orgasmi on, ja se on hyvin tärkeä tapa läheisyyden ilmaisuun”, hän sanoi. ”Ja vaikka se ei ole asia, jonka tulisi viivästyttää leikkausta, orgasmin saaminen ei ole yhtään helpompaa leikkauksen jälkeen.” (Emt.)

Voidaan oikeutetusti kysyä, toteutuuko tällä tavalla ”lapsen oikeus parhaaseen mahdolliseen terveydentilaan”. Vai onko ennemminkin kyse siitä, että sukupuoliahdistuksen medikalisoivan hoidon juuret ovat osin lääketeollisuuden voitontavoittelussa ja siihen liittyvässä pyrkimyksessä luoda maailmanlaajat markkinat synteettisen sukupuolen tuottamiselle? Lasten sukupuolenkorjauksia edistävien medikalisoivien hoitokäytäntöjen kehittäminen voidaan jäljittää vaikutusvaltaisiin lääkealan jätteihin. Nämä kansainväliset yritykset investoivat vahvasti lääketieteellisiin teknologioihin, joiden avulla yhä useampien aikamme nuorten tyttöjen sukupuoli-identiteetti muokataan niin, että he identifioituvat pojiksi ja heidän feminiinisen identifikaationsa viimeiset jäljet poistetaan hormonihoidoilla ja leikkauksilla. Yhteiskuntatutkija Heather Brunsell-

Evans (2020) argumentoi, että kyseessä on yhtäältä kapitalistinen pyrkimys luoda uusia markkinoita synteettisen sukupuolisuuden tuottamiselle ja samalla miesten etuoikeuksia puolustava liike, jonka seurauksena miehet pääsevät kontrolloimaan naisjärjestöjä, esiintymään naisten edustajina ja saavat pääsyn naisille erotettuihin tiloihin. ”Tyttöjen sterilointi sukupuolisen vapauden nimissä ei ole heidän ihmisoikeuksiensa toteutumista vaan niiden loukkaamista. – Transliike tarvitsee translapsia luodakseen illuusion, että transsukupuolinen sukupuoli-identiteetti on luonnollinen ja epäpoliittinen. Tyttö, joka on lääketieteellisen sukupuolenkorjauksen avulla muutettu ’transpojaksi’, on se uhri, joka usein uhrataan kukoistavan miesten oikeuksia puolustavan liikkeen alttarille.” (Brunskell-Evans 2020: 80–81.)

Lakiesityksessä viitataan WPATH:n hoitosuosituksiin, joita pitkälti hallitsee medikalisoiva lähestymistapa, mutta jätetään kertomatta WPATH:n kytkökset transliikkeen taustalla vaikuttaviin rahapiireihin. ”WPATH-standardit laatineen komitean jokaisella jäsenellä oli tässä mielessä mahdollisia eturistiriitoja. Jotkut olivat yksinkertaisesti asiantuntijoita (Ken Zucker oli yksi heistä). Toiset olivat kuitenkin saaneet avustuksia trans-edunvalvontaryhmiltä, ja useat jäsenet, puheenjohtaja mukaan lukien, tulivat Minnesotan yliopiston yhdeltä osastolta, joka saa rahoitusta Jennifer Pritzkerin Tawani-säätiöltä.” (Joyce 234)

Itsemääräämisoikeuteen perustuvaa lakia sukupuolen vahvistamisesta ajetaan sammutetuin valoin: todellisista ongelmista ei keskustella ja lakia lobataan tunteisiin vetoavien iskulauseiden ja mielikuvien avulla. American Transgender Law Center -nimisen järjestön toimitusjohtaja Masen Davis sanoi kannattajilleen pitämässään puheessa vuonna 2013: ”Olemme suurelta osin saavuttaneet menestyksemme lentämällä tutkan alapuolella – Toteutamme paljon asioita todella hiljaa. Olemme saavuttaneet joitakin suurimpia voittojamme ilman, että kukaan on huomannut. Olemme hyvin hiljaa ja varovaisia sen osalta, mitä teemme, koska haluamme ennemminkin saada voittoja kuin saada julkisuutta.” (Davis; sit. Joyce 2022: 224.)

Valtio toisensa jälkeen muuttaa juridisen sukupuolikäsityksensä subjektiiviseen kokemukseen perustuvaksi ilman, että suurin osa kansalaisista ymmärtää, mitä tämä muutos käytännössä tarkoittaa, tai että heidän mielipidettään kysyttäisiin. Helen Joyce (2022: 227) kommentoi: ”Liike, joka keskittyy vallan vipuvarsiin ruohonjuuritason tuen rakentamisen sijaan, on liike, jossa muutamalla varakkaalla ihmisellä voi olla huomattava vaikutusvalta. He ovat muokanneet maailmanlaajuisia agendaa rahoittamalla tiedotusjulkaisuja, kampanjaryhmiä, tutkimusta ja oikeustoimia, rahoittamalla yliopistojen professuureja ja vaikuttamalla terveydenhoitoprotokolliin.”

Tämä selittää eroa transliikkeen retoriikan ja sen harjoittaman politiikan välillä. Transliike väittää puolustavansa sorrettuja ja syrjittyjä: köyhiä, kodittomia, vailla riittäviä terveyspalveluita olevia transihmisiä, jotka ovat pakotettuja hankkimaan elantonsa seksityöllä ja joita poliisi ahdistelee. Mutta transliikkeen käytössä oleva raha tulee suureksi osaksi maailman kaikkein vaikutusvaltaisimmilta ihmisiltä: rikkailta valkoisilta amerikkalaisilta miehiltä. Näiden kahden ihmisryhmän tarpeet ja halut ovat hyvin erilaisia. (Emt. 228)

Valtavirran transliike ei keskity auttamaan köyhiä ja vaikeassa asemassa olevia transihmisiä, joista monilla on mielenterveysongelmia. Sillä on lähinnä kaksi tavoitetta: varmistaa, että miehet saavat pääsyn naisille tarkoitettuihin tiloihin, ja poistaa esteet muuntohormonien ja leikkausten käytölle lasten ja nuorten ”sukupuolenkorjauksessa”. ”Nämä eivät ole köyhien ja huonossa terveydentilassa olevien ihmisten tarpeita. Nämä ovat rikkaiden, vaikutusvaltaisten miesten tarpeita, jotka haluavat tulla luokitelluiksi naisten joukkoon. Lasten kehoille aiheutetut vahingot, naisten yksityisyyden

menetys, naisurheilun tuhoaminen ja kielen turmeltuminen ovat vain näiden tavoitteiden oheisvahinkoja.” (Joyce 2022: 229)

Pieni poliittinen ja rahaeliitti on menestyksekkäästi tehnyt työtä valjastaakseen poliittisen prosessin palvelemaan eliitin etua tavallisten ihmisten kustannuksella. Tässä prosessissa on kolme osa-aluetta: lobbaaminen ja rahoittaminen; vaikuttaminen tutkimuslaitoksiin ja mediaan eli tiedon tuottamiseen ja levittämiseen; ja vastustajiin kohdistuva uhkailu. (Emt.) Transliikkeen ajamat toimintaohjelmat näyttävät olevan osa prosessia, jolla varallisuutta siirtyy köyhiltä rikkaille.

5. Vanhempien kasvatusoikeutta rajoitetaan

Biologisen sukupuolikäsityksen muuttaminen sukupuoli-identiteettiä koskevaksi käsitykseksi muuttaa yhteiskuntajärjestystä siten, että se siirtää vanhemmilta valtiolle vallan tehdä monia tärkeitä lasten elämää koskevia päätöksiä. Esimerkkeinä voidaan mainita tapa, jolla lasten oikeudellista asemaa ja terveyttä koskevat päätökset tehdään. Koska nuoret voivat kokemattomuuttaan tehdä hormonihoitojen ja sukupuolenkorjausleikkausten osalta päätöksen, jonka vaikutuksia heillä ei ole vielä edellytyksiä kokonaisvaltaisesti arvioida ja jota he voivat myöhemmin katua, heidän vanhempansa pyrkivät estämään siitä johtuvia inhimillisiä tragedioita.

Vanhempien kasvatusoikeuksia on dramaattisesti kavennettu niissä maissa, joissa on säädetty itsemääräämisoikeutta kunnioittava laki sukupuolen vahvistamisesta. Tätä vallansiirtoa perustellaan herättämällä epäilyksiä vanhempien halusta tai kyvystä tehdä oikeutta lapsen todelliselle edulle. Tällainen epäily on ilmaistu myös lakiesityksen perusteluissa: ”Selvityksen mukaan on myös huomioitava, että lainsäädännössä ei kuitenkaan voida lähteä siitä, että kaikki huoltajat toimisivat aina parhaalla mahdollisella tavalla lapsen edun toteuttamiseksi. – Sääntelymallissa, jossa huoltajan tai huoltajien tahto on ratkaiseva esimerkiksi tiettyyn ikärajaan asti, lapsen asema saattaakin olla heikko.” (78) Tässä päätelyssä ilmeisesti oletetaan viranomaisten pystyvän pyyteettömämmin tai asiantuntevammin tekemään oikeutta lapsen edulle. Tällaisen päätelyn pohjalta kasvatusoikeutta siirretään vanhemmille valtion viranomaisille.

Ajatus siitä, että lapsi voi syntyä väärään kehoon, aiheuttaa hämmennystä lapsissa ja on keino keskittää yhteiskunnallista valtaa erottamalla lapset vanhempiensa valvonnasta ja poistamalla perheen lapsille tarjoama suoja. Kun vanhemmat pyrkivät suojelemaan lapsiaan heidän terveydelleen haitallisilta kokeellisilta hoidoilta, perheisiin voidaan kohdistaa niin sanottuja ”lastensuojelumääräyksiä” sillä perusteella, että vanhemmat riistävät lapsiltaan ”asianmukaisen hoidon”. Esimerkiksi suomalaisten vanhempien 15-vuotias tytär otettiin huostaan Espanjassa, kun vanhemmat kieltäytyivät antamasta sukupuolidysforiselle tyttärelleen hormonihoitoa. (Stoltzman & Takala 2019).

Esimerkkinä voidaan mainita kanadalainen 14-vuotias tyttö, jota psykologi ja lastenlääkäri opastivat muuttamaan sosiaalista sukupuoltaan vastoin isänsä näkemyksiä. Psykologi neuvoi 14-vuotiasta tyttöä aloittamaan sukupuolenkorjausprosessin, ja lastenendokrinologi ilmoitti isälle, että isän suostumusta ei tarvita testosteronin antamiseen. Lapsen isän mielestä hänen lapsensa ei kuitenkaan ollut tarpeeksi kypsä tekemään näin kauaskantoisia päätöksiä elämästään. Isä sanoi tuntevansa lapsensa ja tietävänsä, että lapsi ei pystyisi arvostamaan testosteronin tuomia muutoksia pitkällä aikavälillä. Kun testosteronia annetaan biologiselle naiselle, se voi lisätä muun muassa verisuonitautien, syövän ja diabeteksen riskiä, vähentää hedelmällisyyttä, aiheuttaa miehistä hiustenlähtöä ja madaltaa ääntä. Jotkut näistä muutoksista ovat peruuttamattomia, joten tytön on

elettävä niiden kanssa koko loppuelämänsä, vaikka hän myöhemmin katuisi sukupuolenvaihdosta ja haluaisi elää jälleen naisena.

Brittiläisen Kolumbian korkein oikeus määräsi, että isä ei saa suostutella lastaan luopumaan hormonihoidosta. Isä ei saa kutsua lastaan tyttäreksen eikä paljastaa mitään asiaa koskevia tietoja julkisuuteen. Korkeimman oikeuden tuomari totesi, että kaikki yritykset saada lapsi luopumaan hoidoista, kutsua häntä tytöksi tai puhutella häntä tyttönä tulkitaan perheväkivallaksi.

McGillin yliopiston professori Douglas Farrow pitää tuomioistuimen päätöstä perusteettomana. Hän kirjoittaa: "Vastauksena tuomioistuimelle sanoisin, että hänen tyttärensä on tytär, ei poika, eikä tuomioistuimella ole valtuuksia muuttaa kirjallisella tuomiollaan sitä, mitä hänen kromosominsa kertovat, tai julistaa hänen kromosomejaan merkityksettömiksi. Ja lisäisin vielä tämän: Tuomioistuimen yritys julistaa tytön kromosomit merkityksettömiksi on jo itsessään väkivaltaa perhettä vastaan - sekä tätä perhettä että kaikkia muita perheitä vastaan - koska sen enempää tyttö itse kuin tuomarit Bowden ja Marzari eivät voi tehdä työstä poikaa. Tytön terapeutit ja lääkärit eivät myöskään pysty siihen, vaikka he kuinka yrittäisivät." (Farrow 2019.)

Farrow'n mielestä tuomarit tekevät väkivaltaa tytölle, kun he tukevat häntä ja häntä hoitavia lääkäreitä heidän virheellisessä uskossaan, että tytön on mahdollista muuttaa sukupuoltaan. "Tämä tuomioistuimen päätös ei vaikuta vain yhteen vanhempaan ja yhteen lapseen vaan kaikkiin vanhempiin ja lapsiin. Perheen idea katoaa, kun henkilökohtainen itsemääräämisoikeus ymmärretään siten, että sukupuolittuneella keholla ei ole merkitystä. Jos sukupuolittuneella keholla ei ole merkitystä, ei myöskään vanhemmuudella tai sukulaisuudella ole merkitystä." Tuomioistuimen isää ja hänen tytärtään koskevasta päätöksestä voi seurata, että "pian on 'perheväkivaltaa', joka on laitonta ja rangaistavaa, jos joku kieltäytyy hyväksymästä sukupuoli-identiteettiä koskevaa väittämää - ja juuri tätä sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ajavat aktivistit ovat yrittäneet tehdä erityisesti vihapuheita ja syrjintää koskevien lakien avulla." (Emt.) Kun tällainen laki on säädetty, "laista tulee sorron, ei oikeuden väline". Farrow kirjoittaa edelleen: "Toivon, että puhun sitä vastaan ilman pienintäkään epärointiä, ja toivon, etten ole ainoa, joka tekee niin." (Emt.)

Haastattelussa isä kuvaili tuskaansa siitä, että joutui katsomaan, kuinka hänen lapsensa vaurioitui ja steriloidiin tuomioistuimen määräämillä testosteronipistoksilla. Isä koki moraalisesti velvollisuudekseen protestoida tätä valtion tukemaa lasten kaltoinkohtelua vastaan ja siten uhmata tuomioistuimen vaitiolokäskyä. "Minulla oli vuosi sitten täysin terve lapsi, ja tämä täysin terve lapsi muutettiin ja tuhottiin ilman hyvää syytä. Hän ei voi koskaan palata elämään tyttönä siinä terveessä kehossa, joka olisi ollut hänen."

Isän mielestä 14-vuotias ei ole vielä tarpeeksi kypsä tekemään tällaista elämää muuttavaa päätöstä. Hän päätti antaa haastattelunsa, vaikka joutui sen takia vankilaan kuudeksi kuukaudeksi, koska se, mitä hänen tyttärelleen on jo tapahtunut, on pahempaa kuin se, mitä isälle voisi koskaan tapahtua oikeuden määräysten noudattamatta jättämisestä. "Jos tyttäreni viiden tai kymmenen vuoden kuluttua päättää palata alkuperäiseen sukupuoleensa ja kysyy: 'Isä ja äiti, miksi kumpikaan teistä ei tehnyt mitään estääkseen tätä — voin sanoa hänelle: 'Tein kaikkeni. Jatkoin, vaikka epäonnistuin pyrkimyksissäni, koska en halunnut muiden vanhempien joutuvan kokemaan samaa.'" (Keenan 2020.)

Sen jälkeen, kun laillinen sukupuolen käsite on muutettu itsemääräämisoikeuteen perustuvaksi sukupuoli-identiteettiä koskevaksi käsitteeksi, sitä on käytetty kontrolloimaan sitä, mitä vanhemmat

sanovat ja kertovat lapsilleen. "Totuus" lapsen sukupuolesta määritellään oikeudellisesti tavalla, joka on riippumaton lapsen objektiivisesti havaittavista biologisista sukupuoliominaisuuksista. Isä ei enää saa puhua lapselleen ja lapsestaan tosiasioiden pohjalta, vaan oikeuslaitos valvoo perheen sisäistä puhetta vetoamalla lapsen oikeuteen määrätä itse sukupuolestaan, mikä samalla riistää isältä hänen vanhemmuusoikeutensa. Isän oikeutettuja vastalauseita lapsensa hormonaalista muokkausta vastaan ei sallita, koska ne haastavat poliittisen ohjelman, jonka tavoitteena on muuttaa sukupuolen käsite itsemääräämisoikeuteen perustuvaksi käsitteeksi.

Sukupuoliahdistuksesta kärsivät lapset ja nuoret eivät hyödy oikeudesta tehdä näin kauaskantoisia ratkaisuja irrallaan vanhempiensa ohjauksesta. Ongelmana on se, että jos nuoret lähtevät sukupuolenvaihdoshoidon tielle, heidän voi olla vaikea myöhemmin tunnustaa, että heidän tuntemuksensa ovat muuttuneet ja että he haluaisivatkin elää alkuperäisen sukupuolensa mukaista elämää, kuten Kaltiala-Heino ja Suomalainen (2017) toteavat: "Hollantilaisessa tutkimuksessa, jossa haastateltiin lapsuuden sukupuolidysforiasta ja sukupuolen variaatiosta sekä biologisen sukupuolensa suuntaan puberteetissa kasvaneita että lapsuuden identifikaatiossaan vahvistuneita nuoria, havaittiin, että osalle oli ollut ahdistavaa ja häpeällistä kertoa, että kokemus on muuttunut."

Vanhemmat pyrkivät perustellusti rajoittamaan transideologian vaikutusta lapsiinsa, ja transaktivistit puolestaan pyrkivät rajoittamaan vanhempien oikeutta ohjata lapsiaan. Vuonna 2017 WPATH-järjestön (World Professional Association for Transgender Health) Yhdysvaltain osaston kokouksessa sosiaalityöntekijä hahmotteli strategiaa niiden perheiden käsittelemiseksi, jotka eivät hyväksy lapsensa sukupuolenvaihdosta. Hän puolusti julkisesti lasten ottamista pois vanhemmiltaan, jos nämä eivät ole halukkaita altistamaan lapsiaan hormonihoidoille ja leikkauksille.:

Tässä meillä on perhe, joka sanoo, ei, ei, ei – ja silloin ymmärrät, että perhe luo kotona kielteisen ilmapiirin. Näin siis perhe luo myrkyllisen ympäristön. Ja tässä tilanteessa meidän täytyy antaa nuoren tietää, mitä mahdollisesti seuraa siitä, että hän soittaa Kotimaan turvallisuusosastolle [Department of Homeland Security, DHS] ja sanoo, että tämä on turvaton ympäristö.

Ja me olemme antaneet perheelle kaikki mahdollisuudet. Oppia, kasvaa. Ja he ovat jatkuvasti osa ongelmaa. Niinpä tänä tärkeänä aikana ymmärsin, että lastensairaalan klinikan oli tärkeää pitää juristien kanssa useita kokouksia riskienhallinnasta, jotta voisimme sanoa vanhemmille: "Minulla on moraaliasiantuntija. Minulla on lakimies. Minulla on riskienhallinnan asiantuntija. Aion istua alas ja sanoa... minun täytyy kuvata tilanne teille ja tehdä selväksi, että te vanhempina laiminlyötte lastenne terveydenhoidon tarpeita" Onneksi olemme saaneet paljon tukea tällä alueella, koska olemme kouluttaneet Kotimaan turvallisuusosaston työntekijöitä Delawaressa, Pennsylvaniassa ja New Jerseyssä. Kotimaan turvallisuusosaston työntekijät menevät sanomaan, että "luotte turvattoman ympäristön lapsellenne. Ja meidän täytyy saada se loppumaan – – valitettavasti tässä kotiympäristössä pysyminen johtaa lapsen itsemurhaan." (Suicidality Symposium, USPATH 2017 [ote], <https://vimeo.com/205696206>, sit. Anderson 44–45.)

Tämän ohjelman perusteella lapset voidaan ottaa huostaan vanhemmilta, jotka eivät suhtaudu riittävän myönteisesti lapsensa sukupuolenkorjaukseen. Vanhempien vasta-argumentit voidaan torjua sanomalla, että tämä on ainoa tapa suojella lasta itsemurhalta.

Edellä mainitussa esimerkissä sosiaalityöntekijä käyttää harhaanjohtavia väitteitä itsemurhasta aseena riistääkseen vanhemmilta heidän kasvatusoikeutensa. Ei ole näyttöä siitä, että sosiaalisen

sukupuolenvaihdon tukeminen tai hormonien antaminen sukupuoliahdistuneille nuorille vähentäisi itsemurhia. Päinvastoin on näyttöä siitä, että murrosiän estolääkkeiden antaminen nuorille lisää heidän taipumustaan itsensä vahingoittamiseen. Vuoden kuluttua lääkityksen aloittamisesta lapset raportoivat vahingoittaneensa itseään enemmän. Tyttöillä oli enemmän käyttäytymis- ja tunne-elämän ongelmia ja he ilmaisivat suurempaa tyytymättömyyttä kehoonsa. (Biggs 2019; Brunsell-Evans 2020: 65)

YK:n yleissopimuksessa lapsen oikeuksista todetaan, että vanhemmilla on oikeus ja velvollisuus tarjota lapsen hyvinvoinnin kannalta tarpeellista suojelua ja huolenpitoa. Jos vanhemmilta riistetään nämä oikeudet ja velvollisuudet sen vuoksi, että tuomioistuin antaa alaikäisen lapsen toiveille suuremman painoarvon kuin vanhempien huolenpidolle, vanhemmat eivät voi enää huolehtia lastensa suojelusta ja hoidosta.

Pitkällä aikavälillä luonnollisten sukupuolierojen poistaminen lainsäädännöstä uhkaa vanhempien oikeuksia lapseensa ja luonnollisten perhesuhteiden yleisesti suojattua asemaa, kuten Stella Morabito toteaa. "Kun ihminen määrittellään perustavalla tavalla sukupuolettomaksi olennoksi, päädytään ihmisyydestä riisuttuun yhteiskuntaan, jossa ei ole laillista 'äitiä' tai 'isää' tai 'poikaa' tai 'tytärtä' tai 'aviomiestä' tai 'vaimoa' ilman valtion lupaa." Tässä tilanteessa valtiolla on ennen näkemätön valta hallita perheitä. "Jos sukupuoli poistetaan laista, valtion on mahdollista kieltäytyä tunnustamasta perhettä ja valtio voi säädellä henkilökohtaisia suhteita ja vahvistaa valtaansa aikaisempaa tehokkaammin." (Morabito; sit. Pearcey 2018: 212.)

Tähän asti luonnollinen biologinen suhde on määrittänyt sen, ketkä ovat lapsen vanhempia. Valtion tehtävänä on ollut vain tunnustaa tämä luonnollinen tosiasia. Mutta itsemääräämisoikeuteen perustuva laki sukupuolen vahvistamisesta sisältää loogisesti ajatuksen, että biologisilla vanhemmilla ei enää ole luontaista oikeutta lapsiinsa. Kun sukupuoli ei enää määrity luonnollisen, biologisen sukupuolen perusteella, vanhemmuuskaan ei enää määrity luonnollisilla, biologisilla perusteilla. Valtio päättää, keitä on pidettävä lapsen vanhempina.

Miehen ja naisen kategoriat tukevat isän ja äidin kategorioita sekä näiden kahden suhdetta lapsiinsa. Jos miehen ja naisen kategoriat menettävät biologisen perustansa, myös perheet menettävät merkitystään ja valtion on helpompi alkaa kontrolloida perheen sisäistä elämää. (Joyce 2022: 119)

Oikeustieteen tohtori Ulrich Vosgerau (2022) toteaa, että oikeudellista sukupuolikäsitystä koskevissa uudistuksissa on nykyään usein kyse siitä, että "biologian ja perheoikeuden välinen side, jonka varaan lainsäätäjät yleensä rakentaa, katkaistaan mahdollisimman pitkälle". Jos nyt sanotaan, että sukupuolella ja vanhemmuudella ei ole enää mitään tekemistä biologian kanssa, vaan että ne ovat puhtaasti oikeudellisia konstruktioita, miten voimme sitten varmistaa, ettei tätä näkemystä enemminkin tai myöhemmin aleta soveltaa järjestelmällisesti? "Sitten jossain vaiheessa sanotaan: sinä et ole lapsen äiti sillä perustella, että synnytit lapsen— sen, kuka on lapsen äiti, päättävät viranomaiset."

Kun perheen luonnolliseen rakenteeseen liittyviä tärkeitä tosiasioita häivytetään, sekä aikuisten että lasten hyvinvointi ja moraalinen koskemattomuus vaarantuvat. Avioliitto perustuu ydinperhettä tukeviin normeihin, naisen ja miehen täydentävyyteen, kuten professori Douglas Farrow toteaa: "Naisen ja miehen välisen avioliiton instituution murentuminen johtaa yhteiskunnan yleiseen kulttuuriseen kaaokseen, sillä ydinperhettä tukevia normeja ei voi erottaa kulttuurista. Se on universaali piirre kaikissa kulttuureissa, ja hyökkäys ydinperhenormeja vastaan voi merkitä vain

kulttuurista itsemurhaa — mikään yhteiskunta, joka omaksuu tällaisen lähestymistavan, ei voi pysyä elinkelpoisena pitkällä aikavälillä." (Farrow 2010.)

Sosiologi Carle Zimmermanin mukaan perheen rooli yhteiskunnallisessa uudistumisprosessissa on kaikkien korkeakulttuurien perusta, jonka varassa ne kehittyvät ja jonka rappeutuminen lopulta aiheuttaa niiden rappion. Korkeakulttuuri kehittyy perhekeskeisen elämäntavan pohjalta, mutta kehittyessään ja vaurastuessaan se menettää usein alkuperäisen yhteytensä perimmäiseen alkulähteeseensä, perhekeskeiseen elämäntapaan. "Jos tämä prosessi etenee liian pitkälle, sivilisaatio kuluttaa pian loppuun yhteisölliset voimavaransa. Tuloksena on reaktio ja rappeutuminen. Reagoinnin aste ja pimeän aikakauden kesto näyttävät riippuvan siitä, kuinka nopeasti kulttuuri löytää tiensä takaisin lähtökohtaansa - perhekeskeiseen elämäntapaan." (Zimmerman 783.)

Myös sosiologi Pitirim Sorokin korostaa ydinperhenormien merkitystä kulttuurin kehitykselle. Sorokinin tutkimus osoittaa, että yhteiskunnat historiassa taantuvat, kun ne hylkäävät vahvan avioliittokulttuurin. Hän tutki kreikkalais-roomalaisen ja eurooppalaisen kulttuurin historian 1623:stä sisäistä levottomuutta ajanjaksolla 600 eKr. – 1900 jKr. ja havaitsi, että avioliittoinstituution heikkeneminen edelsi lähes aina yhteiskunnallis-poliittisten levottomuuksien räjähdysmäistä leviämistä tai liittyi siihen (Sorokin 1956: 98). Sorokinin yksityiskohtainen tutkimus tukee väitettä, jonka mukaan kaikki kulttuurit, jotka hylkäävät ydinperhenormit, kärsivät kehityshäiriöistä.

Vapaa yhteiskunta tarvitsee vahvaa perhekulttuuria, kuten taloustieteilijä Jennifer Morse (2011: 4) kirjoittaa: "Mitä vapaampia haluamme olla keinotekoisista taloudellisista ja poliittisista rajoitteista, sitä enemmän tarvitsemme rakastavia perheitä." Perhe-elämä on tärkein tekijä kulttuurin eheyden ja elinvoimaisuuden kannalta. Korkeakulttuurin elinvoimaisuus riippuu sen kyvystä luoda edellytykset uuden sukupolven kehitykselle. Koska jokainen uusi sukupolvi saa henkilökohtaisen kehityksensä perusrakenteet perheestä, perheen toimintahäiriöt heikentävät ja rappeuttavat koko yhteiskuntaa.

Kirjallisuus

Anderson, Ryan T. (2018) *When Harry Became Sally*. Encounter Books.

D'Angelo, Roberto & Syrulnik, Ema & Avad, Sasha & Marchiano, Lisa & Kenny, Dianna Theadora & Clarke, Patrick (2020a) "One Size Does Not Fit All: In Support of Psychotherapy for Gender Dysphoria" *Archives of Sexual Behavior* (2020).

<https://doi.org/10.1007/s10508-020-01844-2>

D'Angelo, Roberto & Syrulnik, Ema & Avad, Sasha & Marchiano, Lisa & Kenny, Dianna Theadora & Clarke, Patrick (2020b) "Jack Turban's Dangerous Campaign to Smear Ethical Psychotherapy as Anti-Trans 'Conversion Therapy'", *Quillette*, November 1, 2020,

<https://quillette.com/2020/11/01/jack-turbans-dangerous-campaign-to-smear-ethical-psychotherapy-as-anti-trans-conversion-therapy/>

Biggs, Michael (2019) "Britain's Experiment with Puberty Blockers", in Michele Moore & Heather Brunskell-Evans (toim.) *Inventing Transgender Children and Young People*. Cambridge Scholars Publishing.

Brunskell-Evans H ja Moore M. (2018): *Transgender Children and Young People. Born in Your Own Body*. Cambridge Scholar Publishing.

- Brunskell-Evans, Heather (2020) *Transgender Body Politics*. Spinifex Press.
- Bränström, Richard & Pachankis, John E. (2019) "Reduction in Mental Health Treatment Utilization Among Transgender Individuals After Gender-Affirming Surgeries: A Total Population Study", *American Journal of Psychiatry* 3.10. 2019, <https://ajp.psychiatryonline.org/doi/10.1176/appi.ajp.2019.19010080>
- Cohen-Kettenis P. T. (2001): Gender identity disorder in DSM? *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 40(4), s. 391–391. doi:10.1097/00004583-200104000-00006.
- Cohen-Kettenis P. T. ja Klink D. (2015): "Adolescents with gender dysphoria." *Baillieres Best Pract Res Clin Endocrinol Metab* 2015; 29, s. 485–495.
- Correction to Bränström and Pachankis, *American Journal of Psychiatry*, 1 Aug. 2020 <https://ajp.psychiatryonline.org/doi/10.1176/appi.ajp.2020.1778correction>
- Davies-Arai Stephanie (2018): "The Transgender Experiment on Children." Teoksessa Heather Brunskell-Evans ja Michele Moore (toim.): *Transgender Children and Young People – Born in Your Own Body*, s. 16–40.
- Dhejne C. & Lichtenstein P, & Boman M, & Johansson A, & Långström N, & Landén M. (2011) "Long-term follow-up of transsexual persons undergoing sex reassignment surgery: cohort study in Sweden." *PLoS One*. 2011;6(2):e16885. Epub 2011 Feb 22.
- Drummond K. D., Bradley S. J., Peterson-Badali, M. ja Zucker, K. J. (2008): "A follow-up study of girls with gender identity disorder." *Developmental Psychology*, 44 (1), s. 34–45. doi:10.1037/0012-1649.44.1.34.
- De Sutter P., Kira K., Verschoor A. ja Hotimsky A. (2002): The desire to have children and the preservation of fertility in transsexual women – A survey. *International Journal of Transgenderism*, 6(3). http://www.wpath.org/journal/www.iiav.nl/eazines/web/IJT/97-03/numbers/symposion/ijtvo06no03_02.htm.
- De Vries A. L. C. ja Cohen-Kettenis P. T. (2016): "Gender Dysphoria in Children and Adolescents." In Randi Ettner, Stan Monstrey, Eli Coleman (ed.): *Principles of Transgender Medicine and Surgery*, s. 180–207.
- De Vries Annelou L. C., Steensma Thomas D., Doreleijers Theo A. H. ja Cohen-Kettenis Peggy T. (2010): "Puberty Suppression in Adolescents with Gender Identity Disorder – A Prospective Follow-Up Study." *The Journal of Sexual Medicine*, vuosikerta 8, elokuu 2011, s. 2276–2283.
- Evans, Marcus (2020) "Freedom to think: the need for thorough assessment and treatment of gender dysphoric children", Cambridge Core, Cambridge University Press, 21 July.
- Farrow, Douglas (2010) The Government of Québec Declares War on 'Homophobic' and 'Heterosexist' Populace. <file://fileservices.ad.jyu.fi/homes/tipuolim/My%20Documents/My%20Pictures/Farrow%20article%20for%20upload.pdf>
- Farrow, Douglas (2019) "The New Family Violence". *First Things* 5.8. 2019.
- Hakeem, Az (2018) *TRANS: Exploring Gender Identity and Gender Dysphoria*. Tiger Press.
- Harris, A. (1971) "What Does 'Sex Education' Mean?", *Journal of Moral Education*, 1(1), 7–11.
- Holloway, Geoff (2020) "The Mysterious Power of an International Transgender Declaration that No One Has Ever Heard of", Mercatornet 10.9.2020 <https://mercatornet.com/the->

[mysterious-power-of-an-international-transgender-declaration-that-no-one-has-ever-heard-of/66429/](#)

Joyce, Helen (2022) *Trans: When Ideology Meets Reality*. One World.

Kaltiala-Heino Riittakerttu, Mattila Aino, Kärnä Teemu ja Joutsenniemi Kaisla (2015): "Teema: transsukupuolisuus." *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim* 2015; 131 (4), s. 367–371.

Kaltiala-Heino Riittakerttu ja Suomalainen Laura (2017): "Kommenttipuheenvuoro nuorisopsykiatrian näkökulmasta." Lapsen itsemääräämisoikeus sukupuoleen. Pyöreän pöydän keskustelu Säätytalolla 13. marraskuuta 2017.

Kaltiala-Heino R, Bergman H, Työläjärv M et al. (2018): "Gender dysphoria in adolescence – current perspectives." *Adolescent Health, Medicine and Therapeutics* 2018; 9, s. 31–41.

Kaltiala-Heino Riittakerttu, Työläjärv Marja ja Suomalainen Laura (2018): "Kun sukupuoli on nuorelle ongelma." *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim* 2018 (20), s. 134–140.

Knill, Marianne & Christopher (2009): *Kehontuntemus, kontakti, kommunikaatio*. KKK-harjoitusohjelmat. Kehitysvammaliitto Ry Oppimateriaalikeskus Op/Ke

Korte, Alexander (2022) [Alexander Korte | Jugendpsychiater über Transsexualität, Dysphorie und Self-ID | Hyslop Uncut - YouTube](#), 1.40.25-

Kroger J. (2007): *Identity development. Adolescence through adulthood*. 2. painos. Sage Publications.

Littman, L. (2018). Parent reports of adolescents and young adults perceived to show signs of a rapid onset of gender dysphoria. *PloS one*, 13(8), e0202330.

Mark, Olwyn E. (2018) *Educating for Sexual Virtue: A Moral Vision for Relationships and Sex Education*. Peter Lang.

Mayer Lawrence S. ja McHugh Paul R. (2016): "Sexuality and Gender– Findings from the Biological, Psychological, and Social Sciences." *The New Atlantis* nro 50, syksy 2016.

Minkowitz, Tina (2016) *Female Autonomy vs Gender Identity: A critical analysis of gender identity in CEDAW jurisprudence and the Yogyakarta Principles*. Master's Thesis. University of Oslo. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/54626>

Monstrey Stan, De Cuypere Griet ja Ettner Randi (2007): "Surgery – General Principles." Teoksessa Randi Ettner, Stand Monstrey ja A. Evan Eyler (toim.): *Principles of Transgender Medicine and Surgery*, s. 89–104. 1. painos. Haworth Press.

Moore E., Wisniewski A. ja Dobs A. (2003): "Endocrine treatment of transsexual people – A review of treatment regimens, outcomes, and adverse effects." *The Journal of Endocrinology & Metabolism*, 2003; 88 (9), s. 3467–3473.

Moore Michele (2018): "Standing up for Boys and Girls." Teoksessa Michele Moore ja Heather Brunskell-Evans (toim.): *Transgender Children and Young People – Born in Your Own Body*, s. 218–232.

Morse, Jennifer Roback (2011) *Love & Economics: It takes a Family to Raise a Village*. Ruth Institute Books.

Palveluvalikoimaneuvoston suositus. Alaikäisten sukupuoli-identiteetin variaatioihin liittyvän dysforian lääketieteelliset hoitosuositukset.

[Finnish Guidelines 2020 Minors Original.pdf \(segm.org\)](#);

[Finnish Guidelines 2020 Minors Unofficial Translation.pdf \(segm.org\)](#)

- Odell, S. J. (2006) "Consequentialism," in A. Soble (ed.) *Sex from Plato to Paglia: A Philosophical Encyclopedia, Vol. I: A–L*, pp. 194–202. Greenwood Press.
- Pang, K. C., de Graaf, N. M., Chew, D., Hoq, M., Keith, D. R., Carmichael, P., & Steensma, T. D. (2020). Association of Media Coverage of Transgender and Gender Diverse Issues With Rates of Referral of Transgender Children and Adolescents to Specialist Gender Clinics in the UK and Australia. *JAMA Network Open*, 3(7), e2011161-e2011161.
- Pearcey, Nancy (2018) *Love Thy Body: Answering Hard Questions about Life and Sexuality*. Baker Books.
- Puolimatka, Tapio (2019) Sukupuoli muutoksessa. Päivä.
- Regnerus, Mark (2019b) "New Data Show 'Gender-Affirming' Surgery Doesn't Really Improve Mental Health. So Why Are the Study's Authors Saying It Does?," *Public Discourse*, November 13, 2019. <https://www.thepublicdiscourse.com/2019/11/58371/>
- Reilly-Cooper Rebecca (2016): "Examining the Doctrine of Gender Identity." YouTube 20. maaliskuuta 2016. <https://www.youtube.com/watch?v=QPVNxYkawao>.
- Sorokin, Pitirim A. (1956) *The American Sex Revolution*. Porter Sargent Publisher.
- Steensma Thomas D., McGuire Jenifer K., Kreukels Baudenwijntje P. C., Beckman Anneke J. ja Cohen-Kettenis Peggy (2013): "Factors Associated with Desistence and Persistence of Childhood Gender Dysphoria – A Quantative Follow-up Study." *Journal of American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 2013, 52 (6), s. 582-590.
- Steinhoff, Uwe [Das Selbstbestimmungsgesetz ist ein Etikettenschwindel \(nzz.ch\)](https://www.nzz.ch/gesellschaft/das-selbstbestimmungsgesetz-ist-ein-etikettenschwindel-1.1288888)
- Stock, Kathleen (2022) *Material Girls: Why Reality Matters for Feminism*. Fleet.
- Stolzman, Jessica & Takala, Hanna (2019) Ei enää teidän tyttönne. https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/12/09/vanhemmat-vastustivat-15-vuotiaan-tyttarensa-toivetta-korjata-sukupuoltaan?utm_source=facebook-share&fbclid=IwAR3lhKsCyk5vq1u6Xm9LY0nvz21y1hUut-tZl6At_rReMxHmcTOly7S7J3Q
- Van Maron, Jonathon (2019) World Renowned Child Psychiatrist Calls Transtreatment "Possibly One of the Greatest Scandals in Medical History". <https://thebridgehead.ca/2019/09/25/world-renowned-child-psychiatrist-calls-trans-treatments-possibly-one-of-the-greatest-scandals-in-medical-history/>
- Vosgerau, Ulrich (2022) [Ulrich Vosgerau: "Dann bestimmt der Staat, wer die Eltern Ihres Kindes sind!" \(tichyseinblick.de\)](https://www.tichyseinblick.de/gesellschaft/menschen/transgender/ulrich-vosgerau-dann-bestimmt-der-staat-wer-die-eltern-ihrer-kinder-sind)
- Warrier, Varun & Greenberg, David M. & Weir, Elizabeth & Buckinham, Clara & Smith, Paula & Meng-Chuan, Lai & Allison, Carrie & Baron-Cohen, Samuel (2020) "Elevated rates of autism, other neurodevelopmental and psychiatric diagnoses, and autistic traits in transgender and gender-diverse individuals." *Nature Communications* 11.1 (2020): 1-12.
- Wiker, Benjamin (2019) "Transgenderism is a Gateway to Pedophilia", Catholic Register, August 27, 2019. <http://www.ncregister.com/blog/benjamin-wiker/transgenderism-as-a-gateway-to-pedophilia>
- WPATH World Professional Association of Transgender Health. Järjestö on julkaissut muun muassa "transsukupuolisten, muunsukupuolisten ja kokemukseltaan tai ilmaisultaan sukupuolinormeista erottuvien ihmisten hoitosuosituksia" (Standards of Care for the Health of Transsexual, Transgender, and Gender Nonconforming). Suositukset ovat

luettavissa suomeksi osoitteessa

https://www.wpath.org/media/cms/Documents/SOC%20v7/SOC%20V7_Finnish.pdf.

Zimmerman, Carle C. (1947) *Family and Civilization*. Harper & Brothers.